

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra žurnalistiky

**Stereotypy týkající se Vietnamců v českých tištěných médiích
(Mladá Fronta DNES a Blesk)**

Bakalářská diplomová práce

LINH GIANG PHAM THAI

Vedoucí práce: Mgr. Petra Chvojková

Olomouc 2014

Čestně prohlašuji, že jsem tuto práci napsala samostatně, pouze za použití všech uvedených zdrojů a literatury, pod vedením Mgr. Petry Chvojkové. Podpisem stvrzuji počet znaků práce (včetně mezer, bez poznámek pod čarou, anotace a obsahu) na **80 075**.

V Olomouci dne:

Podpis:

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala Mgr. Petře Chvojkové za vedení této práce. Dále velmi děkuji Mgr. Zdeňce Burešové za ochotu, motivaci a cenné rady.

Anotace

Cílem této práce je definovat mediální obraz vietnamské menšiny ve dvou vybraných českých denících – v Mladé Frontě DNES a Blesku. Pozornost bude věnována prezentaci Vietnamců v těchto tištěných médiích během roku 2014. První část práce tvoří teoretická východiska, která jsou nezbytná pro vytvoření rámce sledované problematiky. Výzkum bude proveden pomocí kvantitativní obsahové analýzy mediálních obsahů ze sledovaného období a jeho výsledky následně interpretovány a vysvětleny. Analýza vybraných vzorků má za úkol zjistit, zda se v těchto dvou denících objevují články se stereotypujícíím obsahem, které by mohly ovlivnit mínění českých občanů o Vietnamcích.

Klíčová slova: Vietnam, Vietnamec, Vietnamka, menšina, cizinci, stereotyp, sociální konstrukce reality, mediální konstrukce reality, média, mediální zobrazení cizinců.

Annotation

The aim of this thesis is to define media image of Vietnamese minority in two Czech journals - Mladá Fronta DNES and Blesk. This paper focuses on presentation of Vietnamese minority in these journals during 2014. The first part of this thesis is based on theoretical ground which is necessary for creating framework of issues being here investigated. Research will be realized through quantitative content analysis of media contents in 2014 and its results will be then interpreted and explained. Analysis of selected samples serves as a tool to find out if articles with stereotyping content that could influence opinion on Vietnamese people occur in these two journals.

Key words: Vietnam, Vietnamese, minority, foreigners, stereotype, social construction of reality, medial construction of reality, media, media image of foreigners.

Obsah

1. ÚVOD

1.1. Úvod do problematiky.....7

1.2. Kdo jsou cizinci 8

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Vymezení pojmu národnostní menšina.....9

2.2. Vietnamci v ČR.....11

2.2.1. Historie Vietnamců žijících na území České republiky.....11

2.2.2. Začleňování Vietnamců do české společnosti.....12

2.2.3. Charakteristické chování Vietnamců a jeho interpretace v Evropě.....14

2.2.4. „Klasičtí Vietnamci“ vs. generace „banánových dětí“.....15

2.2.5. Kultura a tradice.....17

2.2.6. Kriminalita.....18

2.3. Média a realita.....21

2.3.1. Chápání identity „My“ a „Oni“ 21

2.3.2. Co je stereotyp.....22

2.3.3. Sociální konstrukce reality.....23

2.3.4. Mediální konstrukce reality.....24

2.3.5. Mediální zobrazení cizinců.....25

2.3.6. Mediální zobrazení Vietnamců.....27

3. VÝZKUMNÁ ČÁST

3.1. Obsahová analýza (teorie).....30

3.2. Přípravná fáze.....	31
3.2.1. Metodika výzkumu.....	31
3.2.2. Stanovení výzkumných otázek.....	31
3.2.3. Formulace hypotéz.....	33
3.2.4. Stanovení výběrového souboru.....	33
3.2.5. Předvýběr materiálů.....	34
3.2.6. Stanovení proměnných.....	36
3.3. Analýza.....	37
3.3. Článek.....	37
3.3.2. Téma.....	38
3.3.3. Konotace.....	44
3.3.4. Lokalita.....	46
3.3.5. Věk.....	48
3.3.6. Rozsah.....	49
3.3.7. Označení.....	52
3.4. Shrnutí dat.....	53

4. ZÁVĚR

5. SEZNAM ZDROJŮ

6. SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

1. ÚVOD

1.1. Úvod do problematiky

V dnešním multikulturním světě již není zvláštností, že na ulici potkáme člověka jiné rasy nebo národnosti než je naše vlastní. Díky vysoké míře globalizace se občané různých států stěhují ze svých domovů a dochází tak k přímému střetu zcela odlišných kultur. Vietnamská komunita je na území České republiky třetí nejpočetnější skupinou cizinců¹ a podle slov analytičky Sociologického ústavu Akademie věd ČR Yany Leontiyevy má tato komunita prvenství v tom, že zde existuje dlouhodobě nejdéle.² Důkazem tohoto faktu je náš každodenní střet s příslušníky této komunity, nejčastěji k němu dochází ve školách, na ulicích, v asijských restauracích a bistrech nebo na tržnicích. V důsledku výše zmiňovaného dlouhodobého pobytu na území České republiky však došlo ke generační obměně, z čehož vyplývá, že se zde narodili a v současné době zde vyrůstají jejich potomci, kteří už s první generací sdílejí výrazně méně sociálních znaků.

Jakožto komunita introvertní a pevně semknutá nemá mnoho Čechů příležitost nahlédnout do vnitřní struktury této národnostní menšiny. Tento fakt je důvodem pro existující a stále přetrvávající sociální bariéry mezi Čechy a Vietnamci. Nejjednodušší a nejdostupnější prostředek pro proniknutí do alespoň malé části vietnamské mentality tedy tvoří média. Televize, rozhlas, tisk a online média tvoří zdánlivě funkční pojítka mezi dvěma zcela odlišnými kulturami. Zde ovšem nastává otázka, zda je toto pojítka opravdu relevantním kognitivním prostředkem pro obraz Vietnamců v České republice. Kromě sociální konstrukce reality³ zde hraje roli také mediální zpracování sdělovaných informací o vietnamské komunitě. Proto je důležité, vzhledem k tomu jak se média významně podílejí na posilování ustálených stereotypů, všimnout si, jakým způsobem některé informace prezentují a jak k tomu dochází.⁴

---

1 <http://www.inkluzivniskola.cz> [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>

2 Cizinci v ČR: Vietnamci u nás zakořenili. In: www.czso.cz [online]. 2012 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/cizinci_v_cr_vietnamci_u_nas_zakorenili20120214

3 Berger, Luckmann (1999)

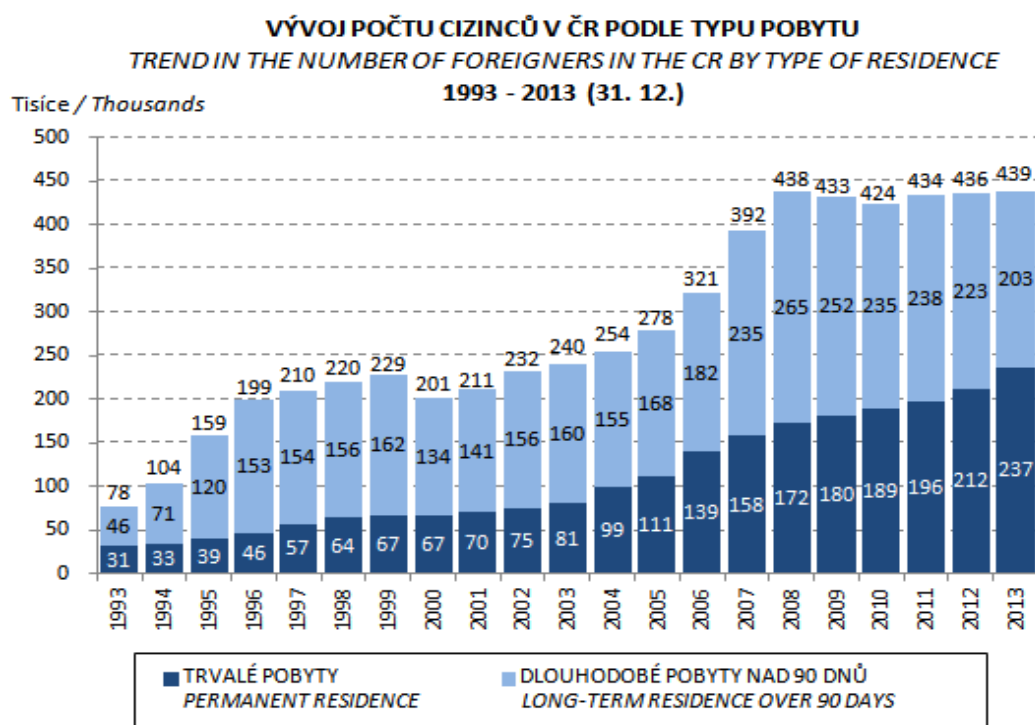
4 JIRÁK, Jan. O stereotypch v médiích aneb Svět, který vidí média. In: <http://clanky.rvp.cz> [online]. 2005 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/284/O-STEREOTYPECH-V-MEDIICH-ANEK-SVET-KTERY-VIDI-MEDIA.html/>

1.2. Kdo jsou cizinci

Cizincem se rozumí jedinec, který nemá určen základní vztah mezi svou osobou a daným státem, na jehož území se zrovna nachází. Určujícím vztahem je státní občanství a tento vztah je složen z práv a povinností. Jedná se například o právo volit a být volen, či o brannou povinnost.⁵ Podle českého zákona o zaměstnanosti 435/2004 Sb. je cizinec definován jako občan, který není příslušníkem Evropské Unie, EHS nebo ESVO.⁶

„Integrace cizinců na území České republiky je součástí aktivní politiky vlády. Politika vlády v oblasti integrace legálně a dlouhodobě usazených cizinců vychází z mezinárodních závazků České republiky, mezinárodně uznávaných principů, standardů, zkušeností a doporučení odborných orgánů Rady Evropy a Evropské unie.“⁷

Graf č. 1 – Počet cizinců na území ČR podle typu pobytu (zdroj: ČSÚ, 2015)

5 TOMÁŠKOVÁ, Petra. Právní rámec problematiky migrantů a menšin. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001, str. 31.

6 Zákon o zaměstnanosti. In: 435/2004 Sb. 2004. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zoz_-_22._1._2015.pdf

7 Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky. In: <http://www.cizinci.cz> [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.cizinci.cz/index.php/koncepce>

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Vymezení pojmu „národnostní menšina“

Podle paragrafu 2 zákona č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin je národnostní menšina definována takto: „*Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních státních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo*“.⁸

Dále je podle zákona uvedeno, že: „*Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti*“.⁹

Z této definice je zjevné, že národnostní menšinu daného státu tvoří minoritní skupina obyvatel, kterou spojují specifické znaky. Podle údajů Českého statistického úřadu byl počet ostatních národnostních menšin (kromě německé) v České republice v roce 2001 zhruba 5%. To znamená rapidní přírůstek oproti letům 1921 a 1930 (až 25%) a jen mírný přírůstek oproti letům 1950 a 1960.¹⁰

Podle Tomáškové se na území České republiky vyskytují tyto národnostní menšiny: bulharská, chorvatská, maďarská, německá, polská, rakouská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská a maďarská.¹¹ Dále je zde uvedeno, že na území ČR existují další etnické a národnostní skupiny, které však nemají status menšin, poněvadž jejich příslušníci nejsou občany ČR. Jedná se zejména o Rumuny a Vietnamce.¹² Tato informace není v současné době již aktuální, protože konkrétně Vietnamce v roce 2013 český stát uznal za oficiální národnostní menšinu.¹³

8 Národnostní menšiny. In: www.vlada.cz [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

9 Tamtéž.

10 Národnosti v ČR od 1921. In: <http://www.czso.cz> [online]. 2012, 20.1.2012 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/narodnosti_v_cr_od_r_1921

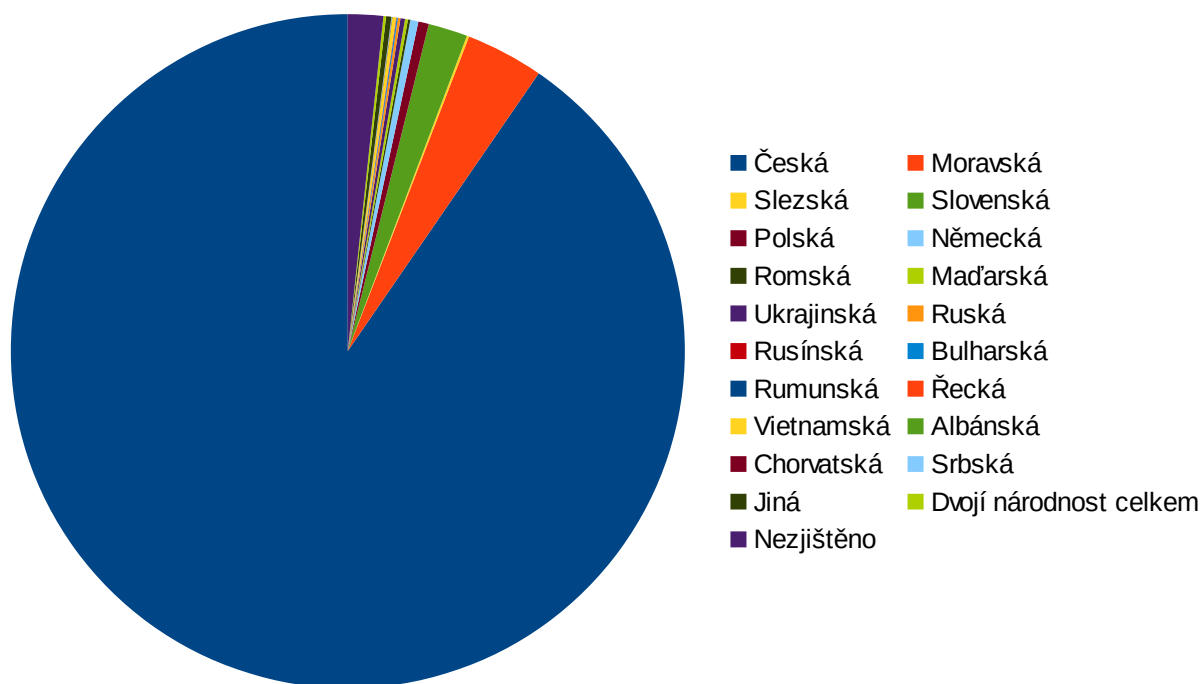
11 TOMÁŠKOVÁ, Petra. Právní rámec problematiky migrantů a menšin. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001, str. 33.

12 Tamtéž.

13 JIŘÍČKA, Jan. Česko má nové oficiální národnostní menšiny. Vietnamce a Bělorusy. *zpravy.idnes.cz* [online]. 2013 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vietnamci-oficialni-narodnostni-mensinou-fiq-/domaci.aspx?c=A130703_133019_domaci_jj

Jakožto menšinová skupina obyvatel je, podle Tomáškové, zapotřebí přiznat jí zvláštní postavení, které by vyrovnalo počáteční handicap.¹⁴ Patří sem především právo na ochranu před násilnou diskriminací, právo na ochranu před nenásilnou diskriminací, právo na seberealizaci a rozvoj vlastní etnické, národnostní či kulturní identity a právo na plnou integraci do společnosti.¹⁵

Graf č. 2 - Obyvatelstvo podle národností k 1. 1. 2001 (zdroj: <http://websitespbtridy.wz.cz>)

14 TOMÁŠKOVÁ, Petra. Právní rámec problematiky migrantů a menšin. In: ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001, str. 33.

15 Tamtéž.

2.2. Vietnamci v České republice

2.2.1. Historie Vietnamců žijících na území České republiky

První vlna Vietnamců začala do Československa migrovat v padesátých letech dvacátého století. Diplomatický styk mezi těmito dvěma zeměmi však nebyl pouhou náhodou, nýbrž cílenou politickou a ekonomickou strategií obou států. Nejenže se jednalo o výhodnou spolupráci v rámci socialistického bloku, ale existovaly zde i další faktory, které výrazně ovlivňovaly politickou motivaci k příjezdu Vietnamců na území tehdejší Československé socialistické republiky. Podle Kocourka to bylo především „*možnost získání kvalitního vzdělání a kvalifikace a v neposlední řadě také zlepšení ekonomické situace a následné zlepšení společenského postavení ve Vietnamu*“.¹⁶ Československá vláda naopak potřebovala získat levnou pracovní sílu, kterou jí mohla VDR nabídnout. Kromě potenciálu pracovní síly byl Vietnam vnímán také jako „*země notně zajímavá, nejen pro její velké nerostné bohatství, ale i coby odrazový můstek k získání dalších trhů v Asii*“.¹⁷

Mezi prvními příchozími byli převážně mladí Vietnamci, kteří přijeli do Československa studovat vysoké školy. Dohoda o kulturní spolupráci¹⁸ a Dohoda o vědeckotechnické spolupráci¹⁹ umožnily migraci prvních vietnamských občanů.²⁰ Na základě dalších dohod v průběhu let přijížděly každoročně do Československé republiky desítky nových Vietnamců. Zprvu to byli praktikanti, učňové a pracovníci²¹, později se k nim připojili studenti a aspiranti zejména technického a ekonomického směru, výjimečně studenti na DAMU, AVU či FFUK.²²

ČSR také přijala v letech 1956 – 1959 na sto vietnamských dětí ve věku od sedmi do patnácti let, které byly ubytovány v dětském domově v Chrastavě na Liberecku. Tyto děti měly získat kvalitní vzdělání, popřípadě navazující odborné vzdělání. Vietnamská vláda však po čase namítla, že děti ztrácejí v cizím prostředí národní identitu a povědomí o své kultuře, proto jich část z ČSR postupem času stáhla.²³

Nejvyšší nárůst počtu Vietnamců v ČSR zaznamenáváme mezi lety 1979 a 1985. V roce

---

16 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v ČR. In: LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, str. 47.

17 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 10.

18 Podepsána v roce 1957 (v roce 1961 prodloužena na dalších pět let) (Kocourek in Leontiyeva, 2006, str. 47).

19 Podepsána v roce 1956 (Tamtéž).

20 Tamtéž, str. 49.

21 Tamtéž, str. 47.

22 Převážně obory loutkoherectví, český jazyk a literatura (Martínková, 2010, str. 12).

23 Někteří Vietnamci zůstali na území ČSR za účelem studia či práce. Mnozí z nich se zde trvale usadili a patří tak mezi první předchůdce vietnamské komunity v ČR, jak ji známe v současné době. (Kocourek in Leontiyeva, 2006, str. 47)

1981 pobývalo v Československé socialistické republice 30 000 – 35 000 vietnamských občanů, přičemž dvě třetiny pracovaly v dělnických profesích.²⁴

Události po sametové revoluci se nejevily být příznivými pro vietnamskou stranu žijící na zdejším území. Československá vláda začala postupně odstupovat od podepsaných dohod a mnoho Vietnamců se muselo přesunout zpátky do Vietnamu. Ti, kteří tu chtěli zůstat, pak museli změnit účel svého pobytu.²⁵ V tomto období začala éra vietnamských tržnic a intenzivního obchodování s výrobky z východní Asie. Obě komunity však tehdy byly ještě diametrálně separované (ať už kulturní diferenciací, nedostatkem jazykové kompetence či jinými sociologickými jevy) a figurovaly mezi sebou pouze ve vzájemném vztahu prodávající- nakupující.

2.2.2. Začleňování Vietnamců do české společnosti

Nedlouho po první imigrační vlně studentů a pracovníků z Vietnamu se těžiště zájmů těchto přistěhovalců posunulo od studií směrem k obchodní činnosti. Pro české občany byla tato kulturní změna zarážejícím faktem, protože Vietnam byl pro ně doposud zcela cizí a vzdálenou zemí. Po sametové revoluci se však začali výrazněji objevovat drobní živnostníci vietnamského původu, kteří si pronajímali stánky na tržnicích. V této době už mezi ně nepatřili pouze studenti a pracující z Vietnamu, kteří zde žili v ubytovnách na náklady ČSR. Hodně Vietnamců imigrovalo z ostatních zemí socialistického bloku, převážně z Německé demokratické republiky.²⁶ Orientovali se především na místa, která zaručovala širokou a majetnou klientelu. Shromažďovali se tedy hlavně ve velkých městech nebo v pohraničí. Na tržnicích prodávali mimo jiné i nedostatkové zboží jako byly digitální hodinky, walkmany, džíny, péřové bundy aj.²⁷

Prvotní nejistota, jazyková bariéra a odlišná kultura sjednotila Vietnamce do jedné ucelené komunity. Vznikl mezi nimi slang, který jim měl pomoci vypořádat se s těžkou výslovností cizího jazyka. Aby se mohli lépe orientovat v celém československém prostředí, zkracovali a zjednodušovali si názvy českých měst. Města jako jsou Karlovy Vary, Teplice nebo Ostrava dostala pojmenování, která většinou korespondovala s jejich prvními slabikami – *Ka*, *Tép* nebo *Ót*. Ostatní, těžko přeložitelné nebo historicky – kontextové názvy, které nemohli Vietnamci pouze zkrátit, se staly v překladu zcela jinými názvy, zpravidla podle jejich nejvýraznějšího prvku. Například Staroměstské náměstí se stalo *Kohoutím náměstím*, Václavské náměstí *Koňským*

---

24 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v ČR. In: LEONTIYEV, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, str. 47.

25 Tamtéž, str. 51.

26 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 15.

27 Tamtéž, str. 12.

náměstím, Karův most *Mostem lásky*.²⁸ Vznikl také dodnes užívaný neologismus *Việt xít*, což znamená v překladu Vietnamec (pozn. žijící) v Československu.²⁹

Velmi významnou skupinou vietnamské komunity byli od začátku podnikatelé. „Mezi ně se řadí stánkaři, ale také manažeři mezinárodních firem a rovněž také pracovníci, kteří na základě živnostenského listu vykonávají fakticky činnost zaměstnanců. Zaměstnanců je velice málo“.³⁰ Podnikání přetrvalo v podstatě až do současnosti, kdy je již reálné uvažovat o jeho vytlačení vietnamskými zaměstnanci a to vzhledem k odrůstající generaci vietnamských dětí³¹, které z velké části vystudovaly české vysoké školy a pravděpodobně si budou hledat zaměstnání v soukromých firmách, státním sektoru nebo v zahraničí.

Jak již bylo výše zmíněno, starší generace Vietnamců tvořila pevně semknutou sociální síť, do níž nebylo tak snadné nahlédnout. Mohla za to jazyková bariéra, kulturní odlišnost, sociální provázanost nebo také geografické rozmístění obou zemí.³² Do dnešní doby se starší generace Vietnamců drží v uzavřených skupinách, komunikují zpravidla pouze mezi sebou a jejich interakci s českými občany tvoří pouze zdvořilostní fráze užívané v rámci každodenního styku v obchodech nebo restauracích. Nejen tato skupina (první generace příchozích Vietnamců) je však výrazně distancovaná od českého prostředí. Podle Kocourka existuje největší kulturní bariéra především u skupiny nově příchozích Vietnamců (ve věku mezi 30 až 55 lety), kteří zde pobývají na základě povolení k dlouhodobému pobytu a věnují se všem odvětvím obchodování, nehledě na jejich nejvyšší dosažené vzdělání.³³

Separovanost asijské menšiny však není ojedinělým jevem. Příkladem mohou být obecně známá „asijská města“, která vznikají v různých státech Evropy³⁴ i Ameriky. Důvod asijské uzavřenosti tkví především v jiné mentalitě, než je mentalita evropská. Důležitou roli zde hraje citový vztah ke své domovině, tradiční rodinné vzorce s přísnou hierarchií, mírný odstup vůči západním státům jako důsledek americko–vietnamského konfliktu v 60.-70. letech 20. století nebo

---

28 Některé výrazy (nejen pro označení měst) se mezi Vietnamci žijícími na území ČR zachovaly dodnes. Například místo slova „potraviný“ se užívá pojmenování „pót“ nebo slovo „koruna“ (ve smyslu platidlo) nazývají Vietnamci „cú“ [kú]. Z důvodu zjednodušení výslovnosti tak vznikají neologismy, které se v současnosti běžně používají v celé vietnamské komunitě žijící v ČR. Mezi nejčastější se však řadí výše zmíněné zkráceniny názvů měst, například Leto (Letohrad), Vam (Vamberk), Zam (Žamberk).

29 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 13.

30 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v ČR. In: LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, str. 52.

31 Takzvané „banánové děti“ (viz.níže).

32 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 27.

33 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v ČR. In: LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, str. 55.

34 V České republice je to například tržnice SAPA v Praze – Libuši.

také velmi slabé právní povědomí příchozích migrantů.³⁵

2.2.3. Charakteristické chování Vietnamců a jeho interpretace v Evropě

Vzhledem k historii, kulturním tradicím a návazností na konfuciánské myšlení existují specifické jevy, které jsou zaznamenatelné zejména u východoasijských národů. Některé z nich mohou být v rozporu s evropskou mentalitou a tradicemi, což je možným důvodem toho, proč si vietnamská menšina, i přes půl století společného soužití s Čechy, stále hlídá své soukromí. Z české strany je otevřenost a pocit zvědavosti (co se týče problému prolínání „vlastní“ a „jiné“ kultury) značně větší, proto jim může připadat vietnamský odstup jako nezdvořilý a nepřátelský. Kocourek v kapitole „*V čem se vietnamské chování liší od toho našeho?*“³⁶ definuje určité rysy chování a jednání, které lze u Vietnamců pozorovat a které mohou být příčinou následného nedorozumění. Patří sem odlišnosti v chování či projevech, které mohou běžnému Evropanovi připadat evidentní a jednoznačné.

Prvním aspektem, který Kocourek zmiňuje, je úsměv. Navzdory jeho interpretaci v Evropě, kdy ho účastník komunikace vnímá především jako vyjádření radosti, humoru a veselosti, asijsky uvažující jedinec ho užívá také jako projev rozpaků či omluvy při nepochopení sdělované informace.³⁷ V kontextu běžné komunikace na území České republiky může být úsměv takto dezinterpretován a na základě tohoto faktu může docházet k nepříjemným situačním nedorozuměním.

Postavení ženy v asijských státech není rovnocenné jejich partnerům, stejně jako postavení mladší generace ke starší. Vietnamské vztahy fungují v přísně konzervativní hierarchii, která se dodržuje i v současné době. Převládá patriarchální typ rodiny, kdy muž obstarává peníze a žena domácnost a děti. V případě krizové situace v rodině je rozvod akceptovatelný, ovšem kvůli dětem a nátlaku příbuzenstva se pro něho rozhodne jen velmi málo žen. „*V případě, kdy se žena rozhodne k odchodu od násilného partnera, je rodinou či přáteli nabádána spíše k návratu, neboť „co by si bez partnera sama počala“.* Proto řada Vietnamek násilí snáší zejména kvůli dětem, kdy se snaží udržet rodinu a zajistit dětem stabilitu a zázemí pro další rozvoj – je zde tedy přítomen silný prvek sebeobětování“.³⁸

35 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v ČR. In: LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, str. 58.

36 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v České republice: V čem se vietnamské chování liší od našeho?. In: ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, str. 101.

37 Tamtéž, str. 102.

38 LHOŤAN, Lukáš. *Rozmanitostí proti předsudkům: Romové, Vietnamci, Muslimové a Ukrajinci v České republice*. 1.

Pokora a úcta ke starším vychází z filozofie konfucianismu. Tyto hodnoty patří k dalším ceněným prioritám zemí východní a jihovýchodní Asie, jakými jsou například semknutá rodina, etika práce a láska ke studiu. Jako jeden z nejdůležitějších cílů státu (podle prvního úplného vietnamského zákoníku) byla soudržnost a ochrana rodiny, poněvadž rodina byla považována za základní stavební kámen společnosti.³⁹

Není novinkou, že je morální vnímání okolního světa u starší, konzervativně založené generaci Asiatů, mnohem přísnější. Často je dívkám povolován milostný poměr až po vystudování vysoké školy a projevy partnerské náklonnosti na veřejnosti nejsou vůbec přípustné. Podle Kocourka je líbání partnerů považováno za velmi intimní a cennou věc, kterou se nepřísluší provozovat před očima ostatních lidí.⁴⁰

Velmi důležitý je i způsob chování a jednání, které podle tradičních Vietnamců náleží slušnému člověku. Klasický Evropan by mohl být překvapen, neboť mnoho (pro evropské smýšlení) přirozených věcí by mohlo být ve Vietnamu považováno za projev drzosti a neúcty.

Jedná se například o přímý pohled z očí do očí, který je v Evropě projevem upřímnosti a pravdomluvnosti. Ve Vietnamu si ho může partner vyložit jako projev domýšlivosti.⁴¹

Pokud chceme někoho přivolat k sobě, musíme dbát na pozici dlaně a prstů, přičemž dlaň otočená vzhůru s prsty pohybujícími se směrem k sobě může vyvolat dojem nadřazenosti, tudíž je žádoucí otočit dlaň směrem k zemi.⁴²

2.2.4. „Klasičtí Vietnamci“ vs. generace „banánových dětí“

Zatímco se starší generace Vietnamců živí převážně obchodováním s textilem nebo potravinami, jejich potomci se v České republice narodili nebo zde vyrůstali od raného dětství. Tato skupina sama sebe označuje jako „banánové děti“.⁴³ Mnoho mladých vietnamských adolescentů pocítilo kulturní odlišnost právě díky způsobu vedení života na pomezí mezi tradičním očekáváním a každodenním životem v českém prostředí. Není totiž zvláštností, že byla většina vietnamských dětí vychována českými babičkami či tetami, z důvodu časové vytíženosti jejich rodičů.

---

vyd. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2012, str. 40.

39 HOUBLER, Thomas. HOUBLER, Dorothy. Konfucianismus. NLN, s.r.o., Praha, 1997, str. 20.

40 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v České republice: V čem se vietnamské chování liší od našeho?. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, str. 102.

41 Kolektiv autorů. Mezikulturní komunikace. In: . [www.connectasia.cz](http://connectasia.cz) [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://connectasia.cz/repo/program_3.pdf

42 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v České republice: V čem se vietnamské chování liší od našeho?. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, str. 102.

43 „Žlutá slupka a bílé jádro“, metafora toho, že jsou tito lidé „zvenku vietnamští, ale uvnitř čeští“.

Martínková konstatuje: (Vietnamci) „převzali již hodnoty a styl života české společnosti, mají mnohem blíže ke svým českým vrstevníkům, ale zároveň jsou donuceni dodržovat normy chování dané vietnamskou tradicí“.⁴⁴

Podle slov Kocourka není zastoupení vietnamských žáků na českých školách zanedbatelné.⁴⁵ V roce 2009 se pohyboval počet univerzitních studentů vietnamské národnosti na českých univerzitách okolo dvou procent. To činilo zhruba desetinásobné zvýšení oproti roku 2007.⁴⁶ Škola je mimo jiné sekundární sociální skupinou, která se významně podílí na procesu socializace jedince. Z toho vyplývá, že je výrazným faktorem v procesu „ovlivňování“ mentality dítěte. Nejen z různých blogů či sociálních sítí se tak dá vyčíst postavení „banánového dítěte“ v současné ČR. Duong Nguyen Jirásková na svém blogu konstatuje každodenní realitu dvojího života mladší generace Vietnamců.

„Díky tomu, že žijeme v dvojsvětě, ve dvou kulturách, které jsou velmi rozdílné, se nikdy nenudíme (...) Ještě teď vidím pohledy svých prarodičů, když jsem si omylem při večeři vzala místo hůlek vidličku. Nebo ta reakce spolužáků, když jsem si na vodácký kurz místo vidliček a lžic sbalila hůlky.“⁴⁷

Schopnost pomáhat rodině a zároveň studovat jsou předpokládanými povinnostmi každého mladého Vietnamce. Studentka Anh Ngo Ngoc tyto požadavky osvětluje takto: „Rodiče totiž na kvalitním vzdělání velmi lpí. Chtějí, abychom se v dospělosti měli lépe než oni a abychom měli dobrou práci a dobrý plat. Nechtějí, abychom dřeli od nevidím do nevidím v nějaké továrně.“⁴⁸

Důraz na studijní výsledky vyplývá z období dlouhodobé chudoby, absence vzdělávání a působení konfucíánské tradice.⁴⁹ Nebylo totiž výjimkou, že rodiny utratily všechny našetřené finanční prostředky za studium svého potomka.⁵⁰ V současné praxi se ale velmi často stává, že rodiče neodhadnou kompetence svého dítěte a dochází tak k mezigeneračním konfliktům.

Nároky nejen na vzdělání, píli či úspěch jsou kladeny na druhou generaci Vietnamců.

V důsledku výše zmiňovaných morálních zásad a kulturních tradic nastávají značně rozporuplné

44 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 3.

45 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v ČR. In: LEONTIYEVA, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, str. 52.

46 NEJEZCHLEBA, Martin. Vietnamští přistěhovalci v Česku a Německu: "Banánové děti" v postsocialistickém ráji. <http://www.goethe.de> [online]. 2009 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/ins/cz/pra/kul/duc/kul/vie/cs5369523.htm>

47 NGUYEN JIRÁSKOVÁ, Duong. Dvojitý život banánových dětí. In: blog.aktualne.cz [online]. 2008 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/nguyen-thi-thuy-duong.php?itemid=2602>

48 NGOC, Anh Ngo. Život Vietnamky v Česku. In: <http://ngongoc.blog.idnes.cz> [online]. 2011 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://ngongoc.blog.idnes.cz/c/198416/Zivot-Vietnamky-v-Cesku.html>

49 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v České republice: V čem se vietnamské chování liší od našeho?. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, str. 101.

50 Tamtéž.

situace. Jedná se například o tradiční hierarchii v rodině, kde neexistuje emancipace žen, očekávání asijského partnera či partnerky aj.

2.2.5. Kultura a tradice

Vietnamská kultura vychází z čínských a konfuciánských tradic.⁵¹ Vietnam je zemí s téměř 86 miliony obyvatel a více než tisíciletou historií a prvky těchto tradic si Vietnamci často přizpůsobili k vlastnímu užítku, jak konstatuje Martínková.⁵² Dále zmiňuje, že „*některé z tradičních zvyklostí si Vietnamci u nás udržují více, jiné naopak podléhají vlivu české kultury*“.⁵³

Podle Ministerstva zahraničních věcí se ve Vietnamu dodržuje pět státních svátků. Mezi ně patří: Nový rok (1.1.), Lunární Nový rok (rozmezí ledna a února, podle lunárního kalendáře), Den vítězství (30.4.), Svátek práce (1.5.) a Národní den (2.9.).⁵⁴

Mezi nejvýznamnější svátky, které v ČR Vietnamci dodržují, patří oslavy Nového roku, neboli „*Tét*“.⁵⁵ Kocourek konstatuje: „*V období těchto svátků se Vietnamci navzájem navštěvují, dávají si dárky, vzájemně se hostí. Nejbohatší tabule v roce je právě tabule novoroční*“.⁵⁶

Tradice uctívání předků je nedílnou součástí každé vietnamské rodiny. Jejím znakem je domácí oltář s ovocem, vonnými tyčinkami, fotografiemi zemřelých členů rodiny⁵⁷ či svátečními pokrmy.

Velmi důležitými událostmi jsou pohřby a svatby. Smrt je v buddhistickém smýšlení chápána jako nová cesta, nový začátek, proto je oficiální barvou smutku bílá barva⁵⁸, která rovněž symbolizuje čistotu. Vietnamské svatby jsou naopak velmi veselé a „*v českém prostředí mívají až několik stovek hostů*“.⁵⁹

Co se týče tradičních českých svátků, Vietnamci se jich zpravidla účastní v souladu se zvyklostmi České republiky. Například Vánoce slaví většina vietnamských rodin podobně jako ty české. Vietnamec Hien Nguyen pro rozhovor s Mladou Frontou DNES uvedl: „*Také vánoční menu se ve vietnamských rodinách od českého příliš neliší. K večeři máme kapra, já si ale pochutnám i*

51 <http://www.inkluzivniskola.cz> [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>

52 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 32.

53 Tamtéž.

54 www.mzv.cz [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/vietnam/

55 KOCOUREK, Jan. Vietnamci v České republice: V čem se vietnamské chování liší od našeho?. In: ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, str. 103.

56 Tamtéž.

57 Tamtéž.

58 <http://www.inkluzivniskola.cz> [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>

59 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 32.

na amurovi.“⁶⁰

2.2.6. Kriminalita

Jak už bylo zmíněno, primárním důvodem příjezdu Vietnamců na území ČR byla pracovní poptávka nebo snaha zlepšit ekonomickou situaci a společenskou prestiž své vlastní rodiny v rodné zemi. Pechová konstatuje, že kriminální chování Vietnamců se týká nepatrné části komunity, přičemž „*drtivá většina Vietnamců u nás se na tomto druhu zločinnosti nijak vědomě nepodílí, odsuzuje ho a považuje ho za špinění pověsti celé komunity*“.⁶¹ Přesto ke kriminálním činům ze strany vietnamských imigrantů dochází pravidelně a česká veřejnost je o tomto faktu informována především z médií.

Němec (2004) rozlišuje tři druhy vietnamských gangů. Patří sem hierarchické skupiny, kde nejvýše stojí vedoucí gangu, dále gangy založené na rodinném principu a posledním typem je volnější uspořádání skupiny, ve kterém figuruje vedoucí, zástupce a najmutí lidé.⁶²

Podle Marešové je vietnamská kriminalita nejčastěji zastoupena „*drogovou kriminalitou, celními a daňovými úniky a porušováním ochranných známek*“.⁶³ Prvenství výroby omamných látek znázorňuje tabulka č.1. Dále zde vidíme procentuální zastoupení ostatních trestných činů páchaných příslušníky vietnamské komunity žijících v ČR za rok 2013. Marešová dokonce konstatuje, že v roce 2013 byli „*v organizovaném zločinu na území České republiky se vrůstající převahou nejsilněji zastoupeni Vietnamci*“.⁶⁴

---

60 Mladá Fronta DNES: *Vietnamské Vánoce? Stejně jako ty české*. 20.12.2014, str. 2.

61 PECHOVÁ, Eva. Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování. In: [Http://lastradainternational.org](http://lastradainternational.org) [online]. 2007 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://lastradainternational.org/lsidocs/Migration%20from%20Vietnam%20to%20the%20Czech%20Republic%20in%20the%20Context%20of%20Human%20Trafficking%20and%20Exploitation%281%29.pdf>

62 Němec 2004, cit. dle Pechová, 2001, str. 32

63 MAREŠOVÁ, Alena. *Analýza trendů kriminality v roce 2013* [online]. 2014 [cit. 2015-03-21]. Str. 43. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/417.pdf>

64 Tamtéž, str. 33.

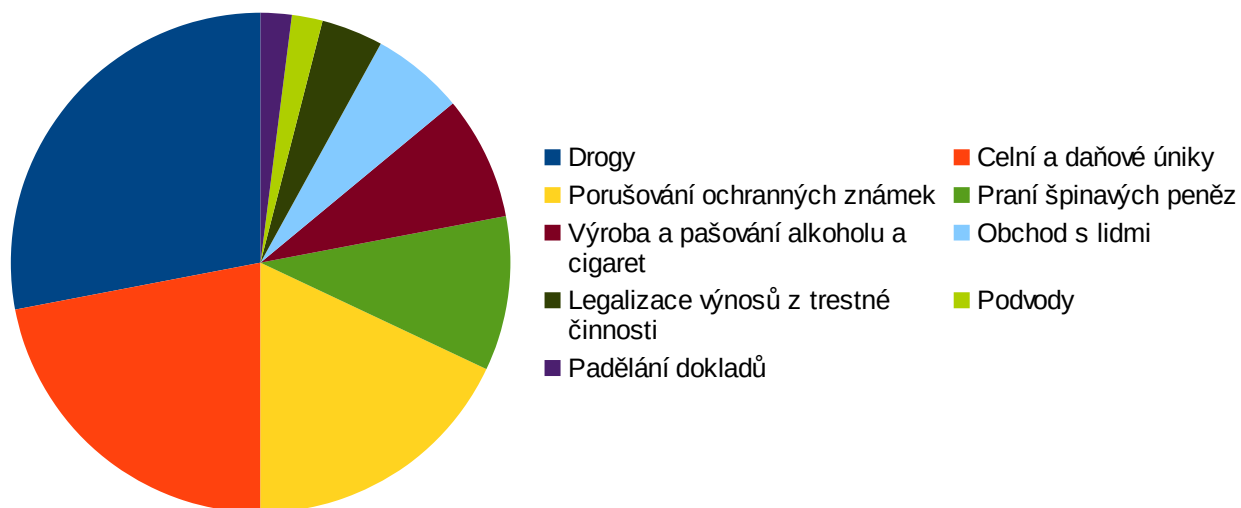
Tabulka č. 1 - % zastoupení trestných činů páchaných příslušníky vietnamské komunity v ČR v roce 2013 (Marešová, 2014, str. 37)

Vietnamci 2013	%
Drogy	14
Celní a daňové úniky	11
Porušování ochranných známek	9
Praní špinavých peněz	5
Výroba a pašování alkoholu a cigaret	4
Obchod s lidmi	3
Legalizace výnosů z trestné činnosti	2
Podvody	1
Padělání dokladů	1

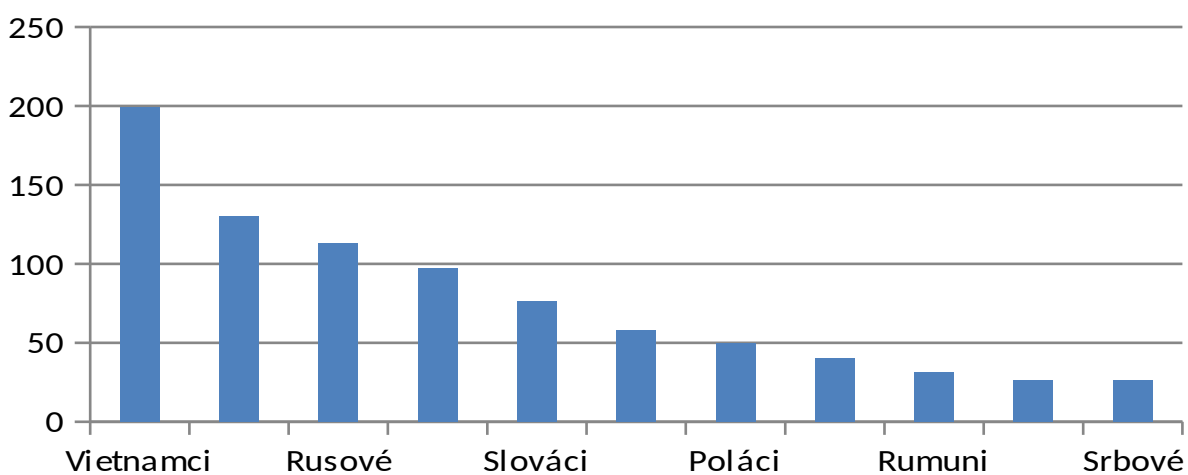
Tabulka č. 2 - Míra zastoupení Vietnamců v organizovaném zločinu v roce 2013 (Marešová, 2014, str.17)

Pořadí	Národnost	Index
1.	Vietnamci	199
2.	Ukrajinci	130
3.	Rusové	113
4.	Albánci/Kosovští Albánci	97
5.	Slováci	76
6.	Bulhaři	58
7.	Poláci	50
8.	Nigirejci	40
9.	Rumuni	31
10.	Číňané	26
	Srbové	26

Graf č. 3 - % zastoupení trestných činů páchaných příslušníky vietnamské komunity v ČR v roce 2013 (Marešová, 2014, str. 37)

Graf č. 4 - Míra zastoupení Vietnamců v organizovaném zločinu v roce 2013 (Marešová, 2014, str.17)

2.3. Média a realita

2.3.1. Chápání identity „My“ a „Oni“

V raných dobách antické řecko-římské civilizace si příslušníci jednotlivých kultur nepřipouštěli, že by měly existovat další kultury, které by mohly být právem nazývány jako „lidské“. „*Kdo se klaní jinému totemu a vyjadřuje se podivnou hatmatilkou, nemůže být člověk jako my*“, říkali a cítili se naprosto oprávněni zacházet „těmi druhými“ třeba jako s lovnou zvěří.⁶⁵ Na odlišné kultury bylo nahlíženo s jistým opovržením, byť si mnozí lidé racionálně uvědomovali, že se od nich příslušníci odlišných kultur v ničem fyzicky neliší. Toto smýšlení bylo z části pochopitelné, protože v této rovině uvažování „*cizinec prostě nedosahoval kvalit našince, ať už proto, že neznal písmo, nebudoval pyramidy, nevyznával neviditelného Hospodina nebo nemluvil řecky*“.⁶⁶ Na základě těchto skutečností tedy vznikaly předpojaté soudy a představy o druhých lidech, které bychom mohli označit za vůbec prvotní náznaky stereotypního chování.

Člověk má přirozenou potřebu řadit sebe a ostatní do jednotlivých skupin. S tímto souvisí koncept *identity*. Její definice je komplikovanější záležitostí, protože může být charakterizována ze dvou rovin – můžeme si uvědomovat sebe sama v rámci vlastní skupiny nebo můžeme svoji identitu vnímat v opozici se skupinou cizí.⁶⁷ V pozdější době bychom teoreticky mluvili o autostereotypech a heterostereotypech.

V souvislosti s percepcí vlastní skupiny mají lidé tendence vytvářet si pozitivní obraz sebe samých.⁶⁸ Toto si můžeme znázornit na příkladu Platóna, který zastával názor, že „*příslušnost k řeckému národu znamená osobitou kvalitu, která se kazí, mísi-li se jeho členové s barbary*“.⁶⁹ Zde lze vyzorovat náznak toho, co by se později označilo termínem „národní identita“. Podle Vlachové a Řehákové je národní identita jednou z kolektivních sociálních identit.⁷⁰ Jedinci mají do

---

65 KOSEK, Jan. *Právo (n)a předsudek: historické, filozofické, sociálně psychologické, kulturní a právnícké souvislosti stereotypů a předsudků*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2011, str. 87.

66 Tamtéž, str. 89.

67 KOŠŤÁLOVÁ, Petra. *Stereotypní obrazy a etnické mýty: kulturní identita Arménie*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, str. 22

68 Tamtéž, str. 23.

69 KOSEK, Jan. *Právo (n)a předsudek: historické, filozofické, sociálně psychologické, kulturní a právnícké souvislosti stereotypů a předsudků*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2011, str. 89.

70 VLACHOVÁ, Klára, Blanka ŘEHÁKOVÁ. *Národ, národní identita a národní hrdost v Evropě*. In: VLACHOVÁ, Klára a Blanka ŘEHÁKOVÁ. *Národ, národní identita a národní hrdost v Evropě* [online]. 2004 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/d2fe757af6ca935d6d1d996e3349242406475ee0_534_416vlach19.pdf

jisté míry tendence pozitivně hodnotit národ, do něhož se sami přiřazují.

Rovina nahlížení na národní identitu však může být objektivní nebo subjektivní.⁷¹ Objektivní náhled je částečně daný, protože má přímou souvislost s místem, kde se jedinec narodí. Takový přístup k národní identitě je pak automaticky očekáván od státu – národu a tudíž ji stát – národ napomáhá vytvářet. Druhou možností je identita přiřazená. Ta je umocněna především v případech imigrantů, kteří dlouhodobě pobývají na území konkrétního státu nebo potomků ze smíšeného manželství, kteří se cítí patřit jinam, než je jejich původní vlast.⁷²

2.3.2. Co je stereotyp

Podle Geista je stereotypem označován „a) pevný, neměnný tvar určitého jednání, návyk; vždy stejně se opakující proces nebo činnost, ... b) termín, který uvedl do literatury W. Lippman (1922) pro předem vytvořený názor (obraz nebo vnímání o vlastnostech vnějšího světa)“.⁷³ Podle *Psychologického slovníku* od Hartla a Hartlové je stereotypem⁷⁴ označen: „1 opakující se, navyklý způsob jednání“ nebo „2 automaticky používaný pohybový, mluvní n. myšlenkový návyk...“.⁷⁵ Publikace *Masová média* od Jiráka a Köpplové definuje stereotyp takto: „Stereotypem se rozumí sociální klasifikace určitých skupin a jejich reprezentace pomocí zjednodušujících, neověřitelných, zobecňujících znaků, jež výslovně (explicitně) nebo nepřímo (implicitně) představují soubor hodnot, soudů a předpokladů týkajících se chování takových skupin, jejich vlastností, minulostí a vývoje“.⁷⁶ Liší se od tzv. archetypu, jež je reprezentací hluboce zakořeněnou v dané kultuře. Může se jednat o archetypy souboje dobra a zla, dosažení kladných výsledků pomocí píle, nebo boj proti přírodním živlům, jak konstatuje Trampota.⁷⁷

Na základě předchozích definic vyplývá charakteristika stereotypu sociálního. Sociálním stereotypem rozumíme názorový postoj, který je předem daný a těžko formulovatelný. Netýká se však pouze zobecnění charakteristiky určité skupiny lidí, současně jí přisuzuje předem

---

71 KOŠŤÁLOVÁ, Petra. *Stereotypní obrazy a etnické mýty: kulturní identita Arménie*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, str. 24.

72 Tamtéž, str. 24.

73 GEIST, Bohumil. *Psychologický slovník*. 2. vyd. Praha: Vodnář, 2000, str. 277.

74 Dále rozdělen na stereotyp *dynamický* (charakterizován jako souhrn podmíněných i nepodmíněných reflexů, pevný sled reakcí, dovednost) a *sociální* (souhrn úsudků o osobnostních rysech n. tělesných charakteristikách celé skupiny lidí (Hartl, Hartlová, 2000, str. 564).

75 HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, str. 564.

76 JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, str. 299 – 300.

77 TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, str. 93.

předpokládané vlastnosti a rysy.⁷⁸ Stereotypní chování je tedy jednání ovlivněné sociálními stereotypy, kterým můžeme znehodnotit (nebo naopak nadhodnotit) své objektivní postavení vůči určité sociální skupině nebo jeho konkrétnímu členovi.

Nejen v bulvárních médiích vzniká kategorizace určitých skupin. Velmi často se v běžném životě setkáváme s označením že „blondýny jsou hloupé“, „ženy neumí řídit auto“, „finanční poradci jsou podvodníci“ nebo „Romové nepracují a žijí ze sociálních dávek“.

V souvislosti se stereotypizací⁷⁹ však může docházet ke dezinterpretaci pojmu. Sociální stereotyp není vždy spojen pouze s negativním vnímáním druhých. Stejně takto můžeme označit blondýny za „atraktivní“, ženy za „vnímavé“, finanční poradce za „majetné“ či Romy za „temperamentní“.

Narozdíl od rasismu patří stereotypizace do oblasti sociální percepce, která podléhá určitým zákonitostem.⁸⁰ I přes tento fakt je heterostereotypizace blízce spjata s pojmy předsudek a postoj, které mohou být později důsledkem problematiky diskriminace.

2.3.3. Sociální konstrukce reality

Někteří autoři zaujímají stanovisko, že je nezbytné odlišovat chápání objektivní reality a chápání její prezentace. Objektivní realita je podle nich neměnná, proto také nemůže být ničím narušena. V návaznosti na problematiku stereotypů a médií by to znamenalo, že mediální nosiče slouží pouze k zachycení již existujícího stereotypu, popřípadě k jeho zopakování či posílení. Mediální zobrazení by tedy nemělo ve skutečnosti žádný vliv na vznik stereotypních úvah majoritní části společnosti, protože ty jsou již tradičně zakořeněné.⁸¹

V opozici stojí zastánci konstrukcionistické⁸² teorie reprezentace reality, kteří zastávají názor, že proces stereotypizace přímo vzniká v průběhu medializování konkrétního obsahu, tudíž že média jsou (spolu)tvůrci sociálních stereotypů.⁸³ Teorie *sociální konstrukce reality*, jejíž autory jsou

---

78 JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, str. 299.

79 Další rozdělení na *autostereotypy* (stereotypy o vlastní skupině, kam patříme) a *heterostereotypy* (hodnocení „jiných“ a „cizích“) (Weinerová, 2014, str. 10).

80 WEINEROVÁ, Renata. *Romové a stereotypy: výzkum stereotypizace Romů v Ústeckém kraji*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014, str. 9.

81 NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, Alice. *Ti druzí sportovci: mediální stereotypizace a rámcování handicapovaných v tisku v letech 1948-2008*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2012, str. 32.

82 Vychází z konstruktivistického paradigmatu ve filozofii, gnozeologii a sociologii (sociální konstrukce reality) (Reifová, 2004, str. 106)

83 NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, Alice. *Ti druzí sportovci: mediální stereotypizace a rámcování handicapovaných v tisku v letech 1948-2008*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2012, str. 32.

Berger a Luckmann (1999) zkoumá problematiku pojmů „realita“ a „vědění“. Kapitola *Udržování a transformace subjektivní reality* se zabývá hranicí mezi „objektivní“ (z filozofického hlediska danou, existující a neměnnou) a „subjektivní“ (tedy procesem sekundární socializace subjektivně pokřivenou) realitou, kdy se věnuje především oblasti subjektivní percepce reality jedincem. Podle Bergera a Luckmanna nemůže existovat společnost, která by byla postavena pouze na percepci čisté primární reality, protože vždy se objeví rušivý element, který vychází z individuálních zkušeností a nemůže být do reality každodenní společnosti zařazen.⁸⁴ Důsledkem sekundární socializace proto vzniká mnohem menší odolnost vůči osvojení neobjektivní reality, nikoli však z toho důvodu, že by „*tyto internalizace nebyly v běžném životě považovány za samozřejmé nebo byly chápány za méně reálné, ale proto, že jejich realita není ve vědomí tak hluboce zakořeněna, a může tedy snáze dojít k jejímu vytěsnění*“.⁸⁵

Podle této teorie je jedinci vštěpována realita, která se prezentuje jako objektivní pravda. Jedinec, jako tvor zbaven možnosti volby, má tendence habitualizace a následné identifikace.⁸⁶

2.3.4. Mediální konstrukce reality

V souvislosti s procesem stereotypizace (v tomto případě konkrétně mediální stereotypizace) můžeme sledovat blízkou návaznost na Bergerovu a Luckmannovu teorii. I přes předpoklad, že by proces primární socializace nedovoloval jedincům nahlížet na jednotlivé skupiny stereotypně, bylo by logické, kdyby sekundární socializace podmíněná mírou dělby práce nebo zkušenostmi nebyla natolik stabilní, aby ji nedokázaly ovlivnit a zpochybnit některé vnější faktory.

Je nutné si uvědomit, že různá mediální sdělení nenabízí pouze denotativní obsahy. Van Dijk konstatuje, že média pouze pasivně nepopisují nové události ve světě, nýbrž aktivně je rekonstruují.⁸⁷ Konkrétní mediální sdělení (fotografie, zpráva, film, reklama) mohou kromě nocionální složky významu nést i složku hodnotící. To znamená, že „*mohou i vypovídat ještě o nějakém hodnotícím prvku ve vědomí jedince či ve skupinovém (nebo společenském, např. národním) povědomí*“.⁸⁸

Často si neuvědomujeme, že nám média nenabízí prostor pro objektivní vnímání reality, nýbrž nám podstrkují realitu zdánlivou. Přestože se na první pohled zdá, že je v médiích

---

84 BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, str. 145.

85 Tamtéž.

86 Berger, Luckmann (1999).

87 VAN DIJK, Teun A. Mediating racism: The role of the media in the reproduction of racism. In: WODAK, Ruth. *Language, power, and ideology: studies in political discourse*. Philadelphia: J. Benjamins, 1989, s. 28. Critical theory, v. 7. ISBN 9789027286055. Dostupné z: <http://www.discourses.org/OldArticles/Mediating%20Racism.pdf>

88 JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, str. 299.

zobrazováno velké množství postav, lidských osudů aj., ve skutečnosti je „konkrétnost“ mediálních obsahů v mnoha případech zobecňována a zjednodušována. Toto se děje především ze dvou důvodů. Média musí rezonovat s představami, hodnotami a postoji těch, kteří je konzumují a současně je v jejich zájmu dbát na mediální logiku, která znamená, že vše co se dostává do médií jako jejich obsah je zpracováno podle vnitřních principů produkce.⁸⁹

V kapitole *Rodové a genderové stereotypy a „přihlouplá blondýna“* demonstrují Jiráček a Köpplová stereotypní očekávání společnosti od (výše zmíněných) plavovlasých žen. V mediálních sděleních se můžeme běžně setkat se zobrazením plavovlasé ženy jako ideálu krásy. Tento fakt může být přetrvávajícím trendem z 50. let 20. století, kdy se stala populární americká herečka Marilyn Monroe, která si svým vzezřením získala pozornost publika a byla velmi často označována jako „atraktivní“. Média tedy mají tendence nabízet recipientům obsahy, v nichž vystupují plavovlasé ženy jako symbol ženské krásy. Na druhou stranu, v souvislosti s plavovláskami existuje další mediálně posílený stereotyp, který se váže na jejich inteligenci. Kategorizace „přihlouplých blondýn“ (dumb blondes) se považuje za téměř prototypický genderový stereotyp.⁹⁰ Ačkoliv mezi barvou vlasů a intelektem neexistuje žádná prokazatelná spojitost⁹¹, jsou blondýny velmi často považovány za naivní, hloupé, sebestředné nebo neschopné. Důkazem toho jsou anekdoty, filmy⁹², reklamy⁹³, novinářská přirovnání, se kterými se můžeme běžně setkat. Totéž platí o dalších sociálních skupinách či subkulturách, příkladem jsou například policisté, skinheadi, senioři aj.

2.3.5. Mediální zobrazení cizinců

Často se podle Jiráčka a Köpplové vyskytují stereotypy v mediálním zobrazení menšin a cizinců.⁹⁴ Jako příklad si můžeme uvést známou fotografii francouzského vojáka s afroamerickým původem, která se objevila na titulní straně časopisu *Paris Match*. Podle Rolanda Barthesa, francouzského filozofa a sémiotika, evokovala fotografie to, že „*Francie je velká říše, že všichni její synové bez ohledu na barvu pleti věrně slouží pod její vlajkou a že posouvačům, ohánějícím se údajným kolonialismem, se nemůže dostat lepší odpovědi než nadšení, s jakým tento černoš slouží*

89 JIRÁK, Jan. O stereotypch v médiích aneb Svět, který vidí média. In: <http://clanky.rvp.cz> [online]. 2005 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/284/O-STEREOTYPECH-V-MEDIICH-ANEH-SVET-KTERY-VIDI-MEDIA.html/>

90 JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, str. 301.

91 Jiráček, Köpplová, 2009, str. 301

92 Například americký film z roku 1953 *Gentlemen Prefer Blondes* v hlavní roli se zmiňovanou Marilyn Monroe nebo český film z roku 1965 *Lásky jedné plavovlásky* v hlavní roli s Hanou Brejchovou (Jiráček, Köpplová, 2009, str. 301).

93 Například: <https://www.youtube.com/watch?v=gq6R37Sc5KY>

94 Mimo jiné jsou často stereotypně zobrazovány také třídy nebo genderové rody (Jiráček, Köpplová, 2009, str. 300).

svým takzvaným utlačovatelům“.⁹⁵ Funguje zde sémiotický vztah s označujícím, označovaným a přítomností označovaného skrze označující.⁹⁶

Tento fakt znamená jistou tendenci tvůrců mediálních obrazů zobrazovat určité skupiny ustáleným způsobem, což zapřičiňuje tvorbu jejich mediální reprezentace, jak zmiňuje Trampota.⁹⁷

Dalším příkladem pro obraz menšin a cizinců v médiích je v současné době již klasický výzkum Berelson – Salter (1946), který zobrazuje cizince v krátkých povídkách v amerických populárních časopisech, dokládá jejich zcela nepoměrné zastoupení a prezentuje je v negativním světle.⁹⁸

Problém stereotypizace cizinců na níž se podílejí mediální obsahy nastává v momentě, kdy média prezentují pouze určitou část, nikoli celé spektrum zjištěných informací. Samozřejmě je důležité, o jaké informace se jedná. Média upřednostňují tzv. hard news, což jsou události, které je z nějakých důvodů *nutné aktuálně zpracovat a zařadit do zpráv*.⁹⁹

Pokud bychom předpokládali, že mezi hard news patří mimo jiné negativně konotované zprávy (například v souvislosti s kriminalitou cizinců), je zjevné, že je média budou prezentovat více (budou na ně více poutat pozornost čtenářů) než na soft news.¹⁰⁰ Tím by dávala prostor k potenciálním vznikům stereotypů ze strany diváků, čtenářů či posluchačů. To, mimo jiné, konstatuje i Trampota. Podle něho mají média sklon *„prezentovat představitele minoritních národností v souvislosti se spíše negativními událostmi, jako je zločin, ilegální práce, pobyt na území ČR“*.¹⁰¹ Zjednodušeně, *„pokud (česká) média informují například o Ukrajincích zejména v souvislosti s kriminalitou či nelegální prací a nezobrazují civilnější stránky jejich života, reprodukují tak stále dál stereotypy, které významně brání bezproblémovému přijímání této skupiny v ČR“*.¹⁰²

Výraznou roli zde hraje absence zpětné vazby. Klvačová a Bitrich demonstrují výzkum, který se týká uprchlých azylantů z Rumunska. Ačkoli se o nich v mluvílo výhradně jako o zlodějích, kapsářích, žebrácích a šířitelích infekce tuberkulózy, podotýkají, že je nezbytné vzít v úvahu i kontextové pozadí, které za těmito výroky stojí. Zdůrazňují také, že je žádoucí vzít v potaz také ostatní faktory, například motivaci ke zmiňovanému kriminálnímu jednání nebo informace z jejich

95 BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2004, str. 114.

96 Tamtéž, str. 115.

97 TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, str. 91.

98 Berelson – Salter, 1946, cit. podle Jirák, Köpplová, 2009, str. 300.

99 TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, str. 30 – 31.

100 Zprávy zabývající se běžným, každodenním životem (Trampota, 2006, str. 31).

101 Tamtéž, str. 96.

102 Masmédia a zobrazování cizinců a menšin. In: <http://www.czechkid.cz> [online]. 2007, 2007 [cit. 2015-03-19].

Dostupné z: <http://www.czechkid.cz/si1330.html>

běžného života.¹⁰³

Samozřejmě není možné vyvozovat potenciální stereotypní mínění publika pouze na základě mediálních obsahů, které poskytují informace o negativním chování cizinců v České republice. Jak už bylo výše zmíněno, důležitou roli zde hraje také kontextové zařazení zprávy. Články, které vyobrazují cizince pozitivně a vyzdvihávají tak jejich „slušné a dobré chování ve společnosti“, mohou primárně umocňovat společenský názor o tom, že „ne všichni jsou takoví“. Paradoxně zde tak vzniká i sekundární konotace. Informace o pracujícím Romovi může nepřímo evokovat představu o „nenormálnosti“ tohoto jevu. Klvačová a Bitrich to ukazují na příkladu titulku z Mladé Fronty DNES z roku 2002. Nadpis „*Ukrajinec podniká a studuje*“ podle nich naznačuje zvláštnost toho, že „*nějaký Ukrajinec podniká a studuje*“.¹⁰⁴ Stejně tak je to se zdůrazňováním pilnosti vietnamských podnikatelů a inteligencí jejich potomků, což nepřímo podněcuje utvrzování názorů že „*cizinci obvykle pilní nejsou a přicházejí do ČR jen proto, aby se přivilili na cizí účet*“.¹⁰⁵

Schéma mediální konstrukce obrazu cizinců popisuje Van Dijk v tzv. „*Ideological Square*“.¹⁰⁶ Toto mediální chování nazývá „negative other-presentation“ a „positive self-presentation“ Mediální obsahy rozdělují společnost na dvě skupiny - „My“ a „Oni“. Média mají za úkol prezentovat obsahy těmito způsoby: 1) zdůrazňovat pozitivní věci o nás, 2) zdůrazňovat negativní věci o nich, 3) potlačovat negativní věci o nás, 4) potlačovat pozitivní věci o nich.¹⁰⁷

2.3.6. Mediální zobrazení Vietnamců

Reprezentací vietnamské komunity v českých médiích se zabývá etnolog a sociolog Stanislav Brouček. V publikaci *Český pohled na Vietnamce*¹⁰⁸ zkoumá vztah české společnosti k vietnamské menšině. Jak je známo, především média hrají hlavní roli při procesu vytváření obrazu národnostních menšin. Podle něho tento mediální obraz souvisí především s „*názorovým potenciálem různých novinářů, publicistů a redaktorů*“,¹⁰⁹ přičemž „*publicistika je dosti*

---

103 KLVAČOVÁ, Petra a Tomáš BITRICH. Jak se (ne)píše o cizincích. In: <http://aa.ecn.cz> [online]. 2003 [cit. 2015-03-20]. Str. 13. Dostupné z

http://aa.ecn.cz/img_upload/bacca6403f52f8f0f60667687afefbf5/Jak_se_ne_pise_o_cizincich_2003.pdf

104 KLVAČOVÁ, Petra a Tomáš BITRICH. Jak se (ne)píše o cizincích. In: <http://aa.ecn.cz> [online]. 2003 [cit. 2015-03-20]. Str. 18. Dostupné z

http://aa.ecn.cz/img_upload/bacca6403f52f8f0f60667687afefbf5/Jak_se_ne_pise_o_cizincich_2003.pdf

105 Tamtéž.

106 VAN DIJK, Teun A. Mediating racism: The role of the media in the reproduction of racism. In: WODAK, Ruth. *Language, power, and ideology: studies in political discourse*. Philadelphia: J. Benjamins, 1989, s. 28. Critical theory, v. 7. ISBN 9789027286055. Dostupné z: <http://www.discourses.org/OldArticles/Mediating%20Racism.pdf>

107 Tamtéž.

108 BROUČEK, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003. 478 s., [8] s. barev. obr. příl. Imigrace, adaptace, majorita. ISBN 80-85010-46.

109 Tamtéž, str. 9.

*podstatným reprezentantem obecného mínění a také jeho možným manipulátorem“.*¹¹⁰

Bitrich a Paleček, kteří se zabývali mediální analýzou článků týkajících se zaměstnávání občanů cizích zemí, dospěli k následujícím výsledkům. Pracující cizinec může být českou společností vnímán jako ekonomická podpora, ale i přítěž. Média je vyobrazují jako ty, kteří zde těžce pracují pro každou korunu, ale zároveň i ty, kteří zde získají (v opozici s vlastní rodnou zemí) výrazný ekonomický profit.¹¹¹ V České republice podniká drtivá většina Vietnamců na živnostenský list, podle Bitricha a Palečka jsou však tato zobrazení v médiích zastoupena stejnou měrou.¹¹²

Integrace vietnamských imigrantů do hostitelské země je většinou vykreslena jako bezproblémová.¹¹³ Brouček konstatuje, že vietnamský zájem o získání českého občanství (v letech 1998 – 1999, pozn.) nebyl velmi velký.¹¹⁴ Vzhledem k tomu, že od 1. 1. 2014 nabyl platnosti nový zákon o státním občanství ČR (186/2013 Sb.),¹¹⁵ který umožňuje cizinci ponechat si zároveň původní občanství, lze předpokládat, že se zájem Vietnamců o získání českého státního občanství zvýšil, což by mohlo potlačit či úplně vyvrátit Broučkův výrok.

Podle Van Dijkovy teorie o mediálním zobrazení cizinců a našinců předpokládáme, že nejvíce atraktivním tématem bude pro novináře vietnamská kriminalita. Toto potvrzuje také Brouček, který tvrdí, že „*podvody se značkovým zbožím lze považovat za refrén mediální písně o vietnamském obchodu v České republice*“ a že „*kriminalita samotná a obraz o kriminalitě Vietnamců v ČR se staly nejvýznamnějšími veřejnými sděleními o adaptaci tohoto etnika...*“.¹¹⁶ Podíváme-li se na statistiky, ze *Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2010* vyplývá, že v roce 2010 bylo na území ČR spácháno celkem 313 387 trestných činů. Z toho 4 798 trestných činů bylo spácháno příslušníky jiné země a 557 z nich zapříčinili Vietnamci.¹¹⁷ To činí pouhých 0,18 % ze všech trestných činů spáchaných v ČR v roce 2010.

---

110 Tamtéž.

111 BITRICH, Tomáš a Jan PALEČEK. Jak se v českém tisku diskriminuje, když se píše o zaměstnávání cizinců?. In: KŘÍŽKOVÁ, Martina. *Cizinci, našinci a média: mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum ve spolupráci s UNHCR, 2007, s. 79-86. ISBN 978-80-239-8475-0. Str. 85. Dostupné z: http://www.mkc.cz/uploaded/download/Cizinci_nasinci_a_media.pdf

112 Tamtéž.

113 SZCZEPANIKOVÁ, Alice. "Zatím s nimi nejsou problémy": Mediální obraz azylantů a jejich integrace do české společnosti. In: KŘÍŽKOVÁ, Martina. *Cizinci, našinci a média: mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum ve spolupráci s UNHCR, 2007, s. 37-48. ISBN 978-80-239-8475-0. Str. 39. Dostupné z: http://www.mkc.cz/uploaded/download/Cizinci_nasinci_a_media.pdf

114 BROUČEK, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, str. 313.

115 Informace k novému zákonu o státním občanství ČR. MINISTERSTVO VNITRA. www.mvcr.cz [online]. 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>

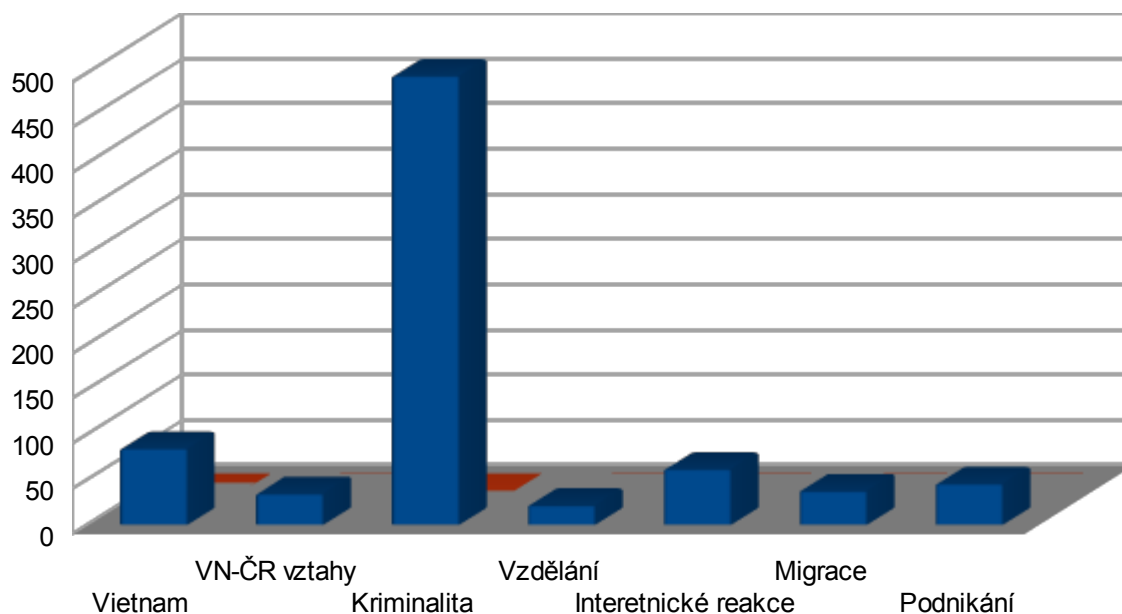
116 BROUČEK, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, str. 83.

117 Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2010. MINISTERSTVO VNITRA. In: www.mvcr.cz [online]. 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/iii-zprava2010-pdf.aspx

Z Broučkovy analýzy všech mediálních příspěvků podle témat vyplynulo, že nejvíce mediálních obsahů týkajících se vietnamské komunity (63 %) souviselo s kriminalitou. Dále se novináři nejčastěji zmiňovali o tématech Vietnam a Interetnické reakce. Tato témata však nemají ve vztahu s kriminalitou a ostatními kategoriemi nikterak důležité postavení.¹¹⁸

Podle serveru www.newtonmedia.cz jsou nejčastější stereotypy, týkající se vietnamské menšiny v médiích, tyto: Vietnamci vyobrazení jako nejvýraznější bod v rámci jejich podnikatelské činnosti (stánkaři, trhovci, bistra, večerky, nehtová studia,...), Vietnamci vyobrazení v souvislosti s kriminalitou (především drogová kriminalita, padělání světových značek, daňové podvody,...), Vietnamci vyobrazení jako „kulturně nepřizpůsobiví“ (neudržování čistoty, chaos, nepořádek, nedochvilnost, hluk, problematika původu masa v asijských bistroch,...) nebo například Vietnamci a jejich vztah ke studiu a morální hodnoty (pracovitost, píle, inteligence, slušnost,...).¹¹⁹

Graf č. 5 - Počty mediálních příspěvků podle témat (Brouček, 2003, str. 13).

118 BROUČEK, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, str. 13.

119 Mediální stereotypy nejčastěji připisované menšinám žijícím na území ČR. <http://www.newtonmedia.cz> [online]. 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/medialni-stereotypy-nejcasteji-pripisovane-narodnostnim/detail> (upraveno, pozn.)

3. VÝZKUMNÁ ČÁST

3.1. Obsahová analýza (teorie)

Pro vypracování výzkumné části své bakalářské práce jsem si zvolila metodu kvantitativní obsahové analýzy. Tato metoda bývá tradičně spojena se jménem Bernarda Berelsona¹²⁰ a je relevantním nástrojem pro zkoumání mediálních obsahů.¹²¹ Ačkoli je Berelson často označován za „otce obsahové analýzy“, není toto vymezení přesné, protože kořeny vzniku této metodologie sahají až do devatenáctého století.¹²² Někdy se můžeme setkat i se zjednodušeným pojmem „obsahová analýza“.

Obsahová analýza je vhodná i ke zpracování velkého množství textu (nebo jiných mediálních sdělení, např. obrazů, ale dají se analyzovat i promluvy). Její výhodou je přenositelnost, objektivní výsledky by zde měly vyjít pokaždé, nehledě na výzkumníka, který ji provádí a měly by být jasně a srozumitelně zaznamenatelné v tabulkách či grafech.¹²³ Toto dokládá i tvrzení Helmuta Scherera, který v kapitole *Úvod do metody obsahové analýzy* a podkapitole *Analýza mediálních obsahů ve výzkumu politické komunikace* definuje charakteristiku obsahové analýzy jako vysoce strukturovanou a ověřitelnou.¹²⁴ V publikaci *Metody výzkumů médií* zmiňují Trampota a Vojtěchovská¹²⁵ deset základních kroků pro správnou obsahovou analýzu podle Wimmera a Dominicka (2006) do nichž patří:

1. formulace výzkumné otázky nebo hypotézy,
2. definice výběrového souboru/populace,
3. výběr patřičného vzorku z populace,

---

120 Průkopník behaviorálního výzkumu, který výrazně ovlivnil výzkum masové komunikace a veřejného mínění v 50. letech 20. století. Spolupracovník na známém předvolebním výzkumu *The People's Choice* (1944) (Sedláková, 2014, str.291).

121 TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 103.

122 SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, str. 291.

123 TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 103.

124 SCHERER, Helmut. *Úvod do metody obsahové analýzy*. In: SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, str. 29.

125 TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 103-104.

4. výběr a definice jednotky měření,
5. konstrukce kategorií obsahu, které budou analyzovány,
6. vystavení systému kvantifikace,
7. trénink kódovačů a provedení pilotního výzkumu,
8. kódování obsahů,
9. analýza shromážděných dat,
10. definice závěrů¹²⁶

Scherer popisuje výzkumný proces obecněji. Neznamena to však, že čím více jsou zkonkrétněny body postupu obsahové analýzy, tím bude analýza kvalitnější. Podle citace z *Metod výzkumu médií* uvádějí Wimmer a Dominick (2006) fakt, že „*tato posloupnost nemusí být vždy dodržována a úvodní kroky analýzy lze kombinovat*“.¹²⁷ Výzkumný proces podle Scherera obsahuje určení výzkumného tématu, operacionalizaci, plánování a organizaci, přípravnou a ověřovací fázi, sběr dat a vyhodnocení.¹²⁸

3.2. Přípravná fáze

3.2.1. Metodika výzkumu

Výzkumná část bakalářské práce má zodpovědět otázku, zda se ve zveřejněných člancích vybraných českých tištěných médií objevují obsahy, které by svým tématem či strukturou mohly podněcovat ke stereotypnímu názoru jejich čtenářů. Analýza se pokusí zjistit, zda jsou články o zástupcích vietnamské menšiny v těchto periodikách součástí uceleného spektra informací, či vyskytují-li se informace o nich v ustálené reprezentaci určitých témat, což by mohlo konstruovat specifický náhled na tuto komunitu. Výzkum bude proveden pomocí kvantitativní obsahové analýzy mediálních obsahů. Jeho výsledky mají za úkol zjistit, zda provedená analýza hypotézy potvrdí či vyvrátí.

3.2.2. Stanovení výzkumných otázek

---

126 Wimmer a Dominick (2006), cit. dle Trampota a Vojtěchovská, 2010.

127 Wimmer, Dominick (2006) cit. dle Trampota, Vojtěchovská, 2010.

128 SCHERER, Helmut. Úvod do metody obsahové analýzy. In: SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, str. 31.

Dříve, než proběhne samotná analýza, je potřeba ujasnit si, které cíle jsou výzkumem zamýšleny. V tomto případě je to, jak je výše zmíněno, zjistit, zda se v těchto médiích vyskytují články zaměřené na určitá témata ve větším množství, než články zaměřené na jiná témata.

V tomto bodě je nutné se zamyslet, jakým způsobem chceme tohoto cíle dosáhnout. Je logické, že odpovědím musí předcházet otázky. V tomto případě jsou to výzkumné otázky, o které bude celá praktická část práce opřena. Na začátek bylo zvoleno šest výzkumných otázek.¹²⁹

1. Jaká jsou témata, ve kterých se Vietnamci nejčastěji vyskytují?
2. Jsou zprávy, ve kterých se Vietnamci vyskytují spíše pozitivně či negativně konotovány?
3. V souvislosti s jakými lokalitami se o Vietnamcích nejčastěji píše?
4. O jaké věkové kategorii Vietnamců se nejčastěji píše?
5. Jak velký prostor je věnován společenskému a kulturnímu životu Vietnamců?
6. Jak jsou Vietnamci nejčastěji v médiích označováni?

Ad 1. Téma článku je zde nejdůležitější sledovanou proměnnou. Stanislav Brouček rozlišuje sedm základních témat, ve kterých se Vietnamci mohou přímo či nepřímo v médiích objevit (Brouček, 2003, str. 13). Patří sem Vietnam jako země, Vietnamsko – české vztahy, Kriminalita, Interetnické reakce, Migrace Vietnamců v ČR a Podnikání.

Ad 2. Odpovědi na tuto výzkumnou otázku nemohou nikdy nabýt objektivního statusu. Důvodem je především to, že každý vnímáme hranice mezi negativitou, neutralitou a pozitivitou daného sdělení individuálně, proto takřka není možné určit jasné a vědecky podložené rozmezí těchto hodnot. Příkladem zde může být zpráva z internetového serveru www.prvnizpravy.cz s názvem „*Vietnamci pomůžou u nás v boji s kriminalitou Vietnamců*“.¹³⁰ Zpráva pojednává o domluvě ministra Milana Chovance a vietnamského ministra Tran Dai Quang o policejní spolupráci obou zemí a domluvě na preventivním opatření proti vietnamským gangům, které na území České republiky vyrábí a distribuují drogy. Zde je evidentní, že nelze s konečnou platností určit, zda je zpráva negativní či pozitivní. Vietnamská a česká vláda spolu spolupracují a obě země mají zájem na zastavení kriminální činnosti, ovšem sledovanými kriminálníky zde nebudou čeští, ale pouze vietnamští drogoví dealeri. Proto bude nutné vymezit, jak je v samotné analýze chápán pojem „negativní“ a zít v potaz skutečnost, že i přes toto vymezení zůstane analýza konotací sledovaných zpráv pouze subjektivní záležitostí výzkumníka.¹³¹

---

129 Předpokladem je skutečnost, že zkoumáme pouze vybrané články v denících Mladá Fronta Dnes a BLESK za rok 2014

130 Dostupné z: <http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/politika/vietnamci-pomuzou-u-nas-v-boji-s-kriminalitou-vietnamcu/>

131 Viz. níže.

Ad 3. V návaznosti na teoretickou část bude cílem tohoto bodu zjistit, v jakých lokalitách se nejčastěji o Vietnamcích píše. Události budou rozděleny do tabulek podle místa, kde se odehrály. Předpokladem je, že se nejvíc zpráv o Vietnamcích vyskytne v souvislosti s velkými městy a pohraničními oblastmi. Tyto oblasti byly totiž, první příchozí vlnou imigrantů – podnikatelů, nejhojněji vyhledávány.¹³²

Ad 4. S dospívající generací Vietnamců, kteří se narodili v České republice nebo zde žijí od útlého dětství, se v médiích začínají objevovat zprávy, které pojednávají o jejich životě, životním cíli nebo mezikulturním paradoxu, který se mezi nimi a jejich rodiči vyskytuje. Sledovaným jevem zde bude věk vietnamských jedinců, o kterých je informováno.

Ad 5. Předposlední sledovanou proměnnou bude rozsah. U delších článků se dá předpokládat, že je jejich obsahu kladena větší pozornost.

Ad 6. Označení toho, o kom se v médiích píše, hraje v tomto případě důležitou roli. Každý příjemce mediálního sdělení vnímá označení „vlastních“ a „jiných“ národů v médiích odlišně¹³³ proto by mohla tato proměnná přispívat ke konstrukci stereotypního pohledu.

3.2.3. Formulace hypotéz

Hypotézy by měly vycházet z výzkumných otázek, které jsou vymezeny výše. Jsou podloženy teoretickými východisky z první části bakalářské práce a stojí před provedením samotné analýzy. Po ní je možné určit, zda se dané hypotézy potvrdily či naopak.

H 1: Vietnamci jsou nejčastěji zmiňováni v souvislosti s kriminalitou.

H 2: Zprávy, které se týkají Vietnamců, jsou z větší části negativní.

H 3: O Vietnamcích se nejvíce píše v souvislosti s pohraničními oblastmi a velkými městy.

H 4: Nejvíce se píše o Vietnamcích ve věkové kategorii 15 – 44 let.

H 5: Společenský a kulturní život Vietnamců je v zmiňován pouze okrajově.

H 6: Vietnamci jsou většinou označováni celým jménem, etnonymem nebo rasovou příslušností.

3.2.4. Stanovení výběrového souboru

Podle Schrerera se „výběr se provádí ve čtyřech rovinách. Nejprve musíme rozhodnout, jaká média budeme rozebírat. Za druhé si musíme rozmyslet, jaké obsahy budeme v těchto médiích

---

132 MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. 1. vyd. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, str. 12.

133 Van Dijk (1978)

*analyzovat. Za třetí si musíme stanovit, za jaké časové období budeme mediální obsahy sledovat. A konečně si musíme také specifikovat mediované obsahové jednotky“.*¹³⁴

Jako vzorek pro obsahovou analýzu poslouží vybraná česká tištěná média. Konkrétně jimi jsou denní periodika *Mladá Fronta DNES* a *Blesk*. Tyto dva tituly byly vybrány proto, poněvadž jsou dlouhodobě nejčtenějšími¹³⁵ deníky na českém mediálním trhu a představují hlavní zástupce zpravodajských protipólů, tedy seriózního zpravodajství¹³⁶ a bulváru.

Analyzovanou jednotkou zde bude článek. Je zřejmé, že nepůjde o analýzu všech existujících článků. Proto je nezbytné omezit výběrový vzorek na články, které se přímo nebo nepřímo dotýkají sledované problematiky.

Dalším důležitým bodem je vymezit časový interval, ve kterém se sledované články vyskytly. Analyzovány budou články, které se vyskytly v MF Dnes a Blesku za období od 1.1. 2014 do 31. 12. 2014.

Jak už jsem zmínila, sledovanou jednotkou bude jeden článek, který chápu jako ucelený text pojednávající o zkoumané problematice. K textu patří titulek, případně i podtitulek. V potaz nebudou brány fotografie. Nebude rozlišován žánr. Analýza bude zahrnovat všechny regionální mutace a přílohy. Do analýzy nebudou zahrnuty magazíny.

3.2.5. Předvýběr materiálů

Poněvadž není časově, ekonomicky ani prakticky reálné analyzovat všechny doposud vyšlé výtisky těchto dvou periodik, musíme výběrový soubor zúžit na určité množství, které však i tak dokáže spolehlivě posloužit k přiměřenému výsledku. První selekcí je tedy, výše zmíněná, selekce článků, které se nějakým způsobem týkají zkoumaného tématu. I přesto, že je takto výběrový vzorek už omezen, stále není jednoduše možné analyzovat všechny články, týkající se Vietnamců, které se v těchto periodikách kdy objevily. Prvním důvodem je časová neefektivita takového postupu a druhým skutečnost, že i menší vzorek může přinést stejně spolehlivé výsledky.

Je pochopitelné, že pokud nechceme získat obecný přehled o celé škále zpráv z určitého média, musíme se zaměřit pouze na okruh tématicky požadovaných článků.

Už jen samotné téma výzkumu nám provede první selekci výběrového souboru. Ze zadání je předem jasné, že se nebudeme zabývat všemi článkami, které se ve zmiňovaných médiích objevily,

---

134 SCHERER, Helmut. Úvod do metody obsahové analýzy. In: SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, str. 35.

135 <http://www.median.cz> [online]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.median.cz/docs/MP_2014_zprava.pdf

136 Předpokládáme, že se budeme řídit oficiální charakteristikou MF DNES na stránkách mediální skupiny MAFRA, která je zároveň jejím vlastníkem. Nebudeme zde brát v potaz, že by mohla být tato informace subjektivní.

ale pouze těmi, které korespondují s předmětem zkoumání, tzn. těmi, ve kterých hraje hlavní nebo vedlejší roli příslušník/příslušnici vietnamské menšiny v ČR.

Výběr článků za rok 2014 byl uskutečněn pomocí internetové databáze Newton Media.¹³⁷ Elektronické databáze jsou v současné době praktickou pomůckou k téměř okamžitému vyhledání potřebných dat, výzkumník tak ušetří mnoho času. K nalezení tématicky žádaných článků byla použita tato klíčová slova: **Vietnam, Vietnamec, Vietnamka, Vietnamci, Vietnamky, vietnamský, vietnamská, vietnamské**. Po nastavení časového rozmezí a zadání klíčových slov bylo nalezeno 345 článků.

Je potřeba si uvědomit, že ačkoli prvního kroku výzkumu je zdánlivě dosaženo, s danými výsledky stále nejde efektivně operovat. Pouhá separace článků s klíčovými slovy od ostatních nestačí. Je nutné vyloučit všechny články, ve kterých se tato slova vyskytují pouze účelově. Jako příklad uvedu článek s názvem: „*Častolovický zámek dnes otvírá sezónu ve svátečním a s jeleny*“.¹³⁸ Klíčové slovo „vietnamská“ se zde objevilo v sousloví „vietnamská prasátka“. Tato skutečnost je pro analýzu nepodstatná. Stejně tak je tomu u článku: „*Naděje příbuzných jsou pryč. Nikdo z letadla nepřežil*“.¹³⁹ V tomto případě jsou čtenáři informováni o zmizelém letounu Malaysia Airlines. Klíčová slova se zde objevila v souvislosti s posledními kapitánovými slovy před vletem do vietnamského vzdušného prostoru, ve kterém už vietnamští dispečeri nepřijmuli z letounu žádnou zprávu.

Žádný z těchto článků proto nemůžeme do výzkumu zahrnout. Podstatou prvního článku bylo informování veřejnosti o zahájení turistické sezóny na častolovickém zámku. Druhý článek se zabývá zmizením letounu.

Je tedy zjevné, že obsahy s přirovnáním, ustáleným pojmenováním a také ty, ve kterých nehraje Vietnamec, Vietnam ani vietnamství hlavní či vedlejší roli, nejsou považovány za relevantní pro výzkum a proto jsou z výběrového vzorku odstraněny.

Záměrně byly vynechány všechny články, které se týkaly kauzy lobbisty Romana Janouška, který v roce 2012 řídil automobil pod vlivem alkoholu a následně srazil a vážně tak zranil vietnamskou ženu. Ačkoliv je zde subjektem události oběť vietnamské národnosti, dá se říci, že hlavním cílem této kauzy byla Janouškova diskreditace. Kauza vybočuje z rámce zpráv o vietnamské menšině v českých médiích, a to z toho důvodu, že se principiálně nejednalo o fakt, že Janoušek srazil vietnamskou ženu, ale o to, že Janoušek srazil ženu a z místa nehody ujel. Národnost oběti v tomto případě nehraje žádnou roli, proto se kauza nepodílí na procesu mediálního

---

137 Společnost Newton Media se zabývá mediálními analýzami a monitoringem médií ve střední Evropě. Vlastní archiv zpráv v plném znění až do roku 1996. (dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/o-nas/profil-spolecnosti>)

138 Mladá Fronta DNES: *Častolovický zámek dnes otvírá sezónu ve svátečním a s jeleny*. 24.4. 2014, str. 2.

139 Mladá Fronta DNES: *Naděje příbuzných jsou pryč. Nikdo z letadla nepřežil*. 25. 3. 2014, str. 12.

zobrazení příslušníků určité menšiny. Jednoduše řečeno, články nebyly zahrnuty do výběru, protože zde není důležité, jaké národnosti žena byla, ač byl tento fakt často zdůrazňován.

Je bráno v potaz, že některé články narážejí na stejnou problematiku a mohly by se v denících vyskytnout dvakrát a víckrát. Jde například o tyto zprávy: „*V zoo vzniká divočejší Afrika. Se lvy, mambou i medojedem*“¹⁴⁰ a „*Miss Leová chce chránit nosorožce*“¹⁴¹, ve kterých se hovoří o stejném tématu. Zprávy tohoto typu byly ponechány jako dvě samostatné jednotky. Ač by mohlo být namítáno, že tento fakt nekoresponduje s objektivním zobrazením reprezentace Vietnamců v tisku, články jsou vnímány jako odlišné, na sobě nezávislé jednotky, které by z analýzy neměly být vyloučeny. Jistý rozdíl je pocíťován u duplikátů zpravodajských sdělení, které se vyskytují v celostátním vydání periodika a zároveň v jeho regionální mutaci. Pokud jsou oba články a jejich titulky totožné, byl článek z regionální mutace také odstraněn.

Po zúžení výběru a odstranění nežádoucích jednotek mi vyšly tyto výsledky: celkový počet nalezených článků v obou periodikách činil 345. 294 jich příslušilo Mladé Frontě DNES, 51 jich náleželo Blesku. Ze 294 článků, které se vyskytly v MF DNES je analyzovatelných 180 článků. Z 51 článků, které vyšly v Blesku za rok 2014 mohu pro svůj výzkum použít 33 relevantních článků. Analýze bude podrobena celkem 213 článků.

3.2.7. Stanovení proměnných

1. **Deník:** Sledovanými deníky jsou Mladá Fronta DNES a Blesk
2. **Článek:** Sledovanou jednotkou analýzy je 1 článek (bez ohledu na žánr)
3. **Téma:** Sleduje, jaká jsou nejčastější témata zpráv o Vietnamcích.
4. **Konotace:** Sleduje, v jakém světle je o Vietnamcích psáno.
5. **Lokalita:** Sleduje místa, o kterých je v souvislosti s Vietnamci psáno.
6. **Věk:** Sleduje věk Vietnamců, o kterých je psáno.
7. **Rozsah:** Sleduje počet znaků jednotlivých zpráv, které informují o Vietnamcích.
8. **Označení:** Sleduje označení příslušníka vietnamské komunity ve zprávě.

---

140 Mladá Fronta DNES, *V zoo vzniká divočejší Afrika. Se lvy, mambou i medojedem*, 24.2. 2014, str. 5.

141 Mladá Fronta DNES, *Miss Leová chce chránit nosorožce*, 4.7. 2014, str. 3.

3.3. Kvantitativní obsahová analýza

Na začátku bylo zvoleno šest výzkumných otázek a šest hypotéz. V následujících kapitolách budou data zpracována.

Hodnoty uvedené v procentech budou zaokrouhlené na jedno desetinné číslo. Pro Vietnamce bude v tabulkách použita zkratka VN.

3.3.1. Článek

Tabulka č. 3 – Počet analyzovaných článků

	Mladá Fronta DNES	Blesk	Celkem
Počet článků	180	33	213
Celkem %	84,5	15,5	100

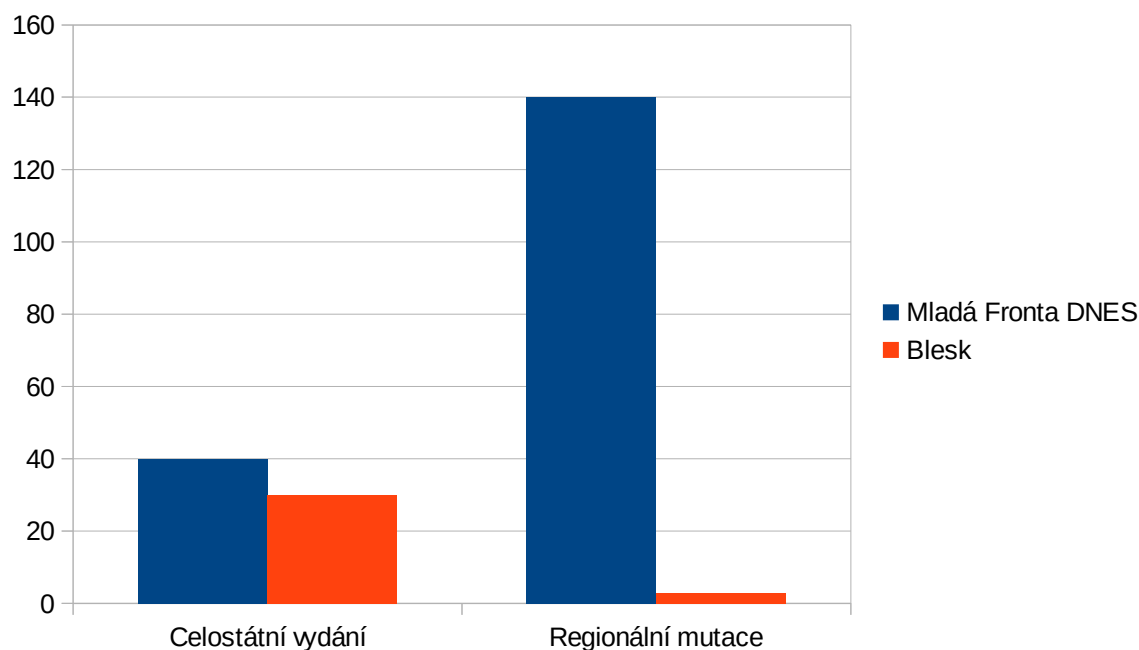
Zde je vidět, že se drtivá většina analyzovaných článků vyskytla v deníku MF DNES. Tato skutečnost vyplývá z faktu, že do analýzy byly zahrnuté i všechny regionální mutace deníků. Blesk jich má pouze osm – jedná se o Prahu, Prahu a střední Čechy, jižní Čechy, východní Čechy, severní Čechy, západní Čechy, jižní Moravu – Brno a severní Moravu. Oproti tomu, MF DNES vychází denně ve čtrnácti regionálních verzích pro každý kraj a Prahu.

Tabulka č. 4 – Počet článků v celostátním vydání a regionálních mutacích

	Mladá Fronta DNES	Blesk	Celkem
Celostátní vydání	40	30	70
Regionální mutace	140	3	143

V Mladé Frontě DNES se nejvíce tématicky zaměřených článků vyskytuje v regionálních mutacích. Celkem jich bylo za rok 2014 napočítáno 140. V Blesku tomu je naopak, celých 97% zkoumaných článků připadalo na celostátní vydání Čechy/Morava.

Graf č. 6 – Počet článků v celostátním vydání a v regionálních mutacích

3.3.2. Téma

Vietnamci mohou být ve médiích zmiňováni jako a) součást hlavního kontextu zprávy (článku) nebo mohou být b) součástí vedlejšího kontextu zprávy (článku). Toto rozdělení je vnímáno tak, že pokud sdělení pojednává výhradně o příslušníkovi vietnamské národnosti v ČR nebo pokud je Vietnam či vietnamství primárním objektem mediálního obsahu, bude mu přiřazena hodnota a. Jedná se například o článek „*Večerku opouštím, jdu k filmu, říká za mladé Vietnamce Dužan*“¹⁴²

V opačném případě bude sdělení přiřazena hodnota b. Jedná se o zprávy (články), ve kterých se Vietnamci, Vietnam či vietnamství objevují pouze jako sekundární jev a netvoří tak hlavní obsah zprávy nebo článku. Tuto hodnotu dostane například zpráva s názvem „*České banky lákají Vietnamce, ať si u nich založí účet*“.¹⁴³

142 Mladá Fronta DNES: *Večerku opouštím, jdu k filmu, říká za mladé Vietnamce Dužan*. 5.3. 2014, str. 5.

143 Mladá Fronta DNES: *České banky lákají Vietnamce, ať si u nich založí účet*. 4.8. 2014, str. 1.

Tabulka č. 5 - Analýza článků podle kontextu

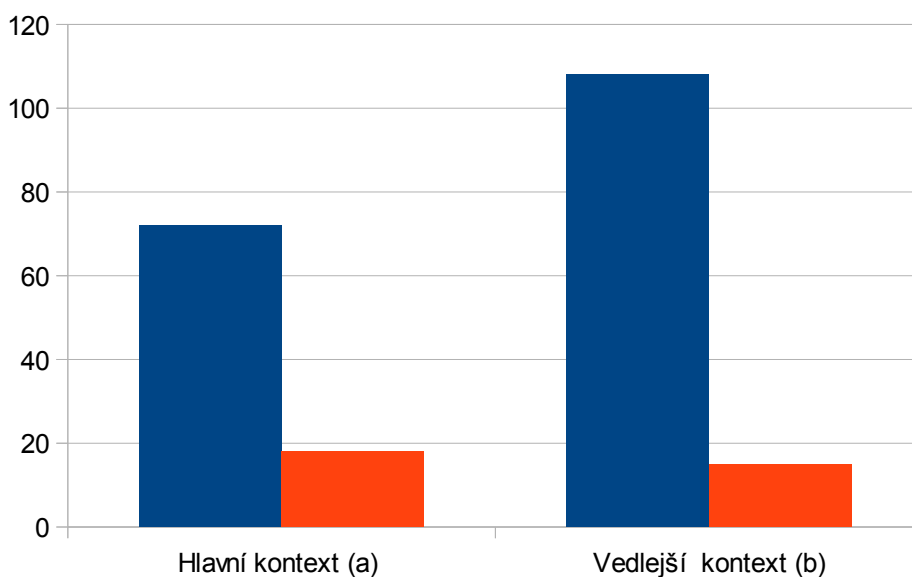
	MF DNES	MF DNES %	Blesk	Blesk %
Hlavní kontext (a)	72	40	18	54,5
Vedlejší kontext (b)	108	60	15	45,5

Tabulka č. 6 – Analýza článků podle kontextu – celkem

	Celkem oba	Celkem %
Hlavní kontext (a)	90	42,3
Vedlejší kontext (b)	123	57,7

Z tabulky vyplývá, že Vietnamci byli častěji zmiňováni v rámci jiných sdělení. Byly sem zahrnuty i ty zprávy, které například informovaly o loupežném přepadení vietnamské večerky. Důkladnější rozbor této analýzy poodhaluje, že MF DNES obsahovala mnohem více článků, ve kterých figurovali Vietnamci ve vedlejších kontextu, než tomu bylo v Blesku. Tam byl poměr sledovaných článků takřka vyrovnaný.

Graf č. 7 – Počet zpráv o Vietnamcích v hlavním a vedlejších kontextu

Tematické rozdělení bylo převzato z publikace *Český pohled na Vietnamce (Mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*.¹⁴⁴ Brouček zde analyzoval vybrané mediální obsahy v roce 1998 a 1999, v nichž se objevila informace spojená se sledovanou menšinou. Kromě celostátních periodik byly brány v potaz také regionální mutace, Český rozhlas, české vysílání BBC a čtyři hlavní televizní kanály - Českou televizi 1 a 2, Nova a Prima.¹⁴⁵

Z toho vyplývá, že je jeho výsledná analýza relativně komplexní a vyvážená. Lze tedy konstatovat, že jsou vytvořené kategorie adekvátním rozdělením příspěvků o Vietnamcích do tematických okruhů.

Tabulka byla upravena a rozšířena o kolonku „Jiné“. Tam budou zařazena témata, která nespádají pod žádnou nastavenou kategorii.

Tabulka č. 7 - Analýza vybraných článků podle témat (bez subtémat)

	MF DNES	MF DNES %	Blesk	Blesk %
Vietnam	23	12,8	2	6,1
Vietnamsko–české vztahy	26	14,4	2	6,1
Kriminalita	90	50	26	78,8
Vzdělávání	10	5,6	2	6,1
Migrace	3	1,7	0	0
Podnikání	26	14,4	1	3
Jiné	2	1,1	0	0

Tabulka č. 8 – Analýza vybraných článků podle témat (bez subtémat) - celkem

	Celkem oba	Celkem %
Vietnam	25	11,7
Vietnamsko–české vztahy	28	13,1
Kriminalita	116	54,5
Vzdělávání	12	5,6
Migrace	3	1,4
Podnikání	27	12,7
Jiné	2	0,9

144 BROUČEK, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, str. 13.

145 Tamtéž, str. 9.

Celkem **116** článků mělo spojitost s kriminalitou. To tvoří více než polovinu (54,5%) ze všech analyzovaných obsahů. Mohlo by proto být konstatováno, že kriminální chování vietnamských jedinců upoutalo obrovskou pozornost médií a vzhledem k mnoha předchozím analýzám, které toto také dokázaly, se stále drží na předních místech jako jedno z nejatraktivnějších témat, týkajících se Vietnamců vůbec.

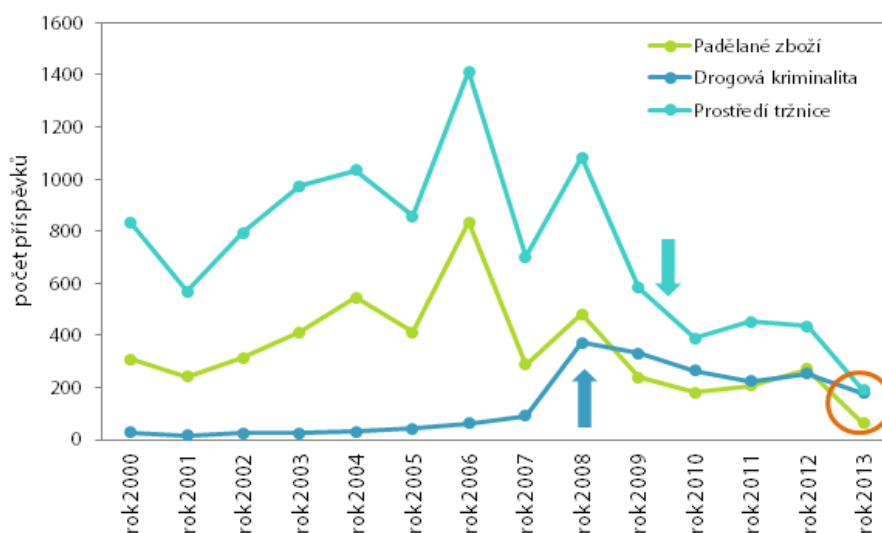
Tyto výsledky však stále nemají žádnou zásadní výpovědní hodnotu. Důvodem je to, že v této fázi ještě nebyly rozděleny články, ve kterých Vietnamci páchají trestnou činnost a články, ve kterých se Vietnamci stali oběťmi páchané trestné činnosti. Dále bude výzkum soustředěn na skutečnost, s jakou kriminální činností jsou Vietnamci v ČR nejčastěji vyobrazováni. Tato informace je důležitá pro závěrečné resumé a vyhodnocení výsledků praktické části bakalářské práce. Pokud bychom měli totiž mluvit o stereotypu, bylo by na místě upřesnit o jakou konkrétní trestnou činnost se jedná. Pojem „kriminálníci“ je poněkud široký a kategoricky neodpovídá klasickým a známým typům stereotypního zamýšlení o členech skupin, například že „blondýny jsou hloupé“ či „Američané jsou obézní“. Proto je pro získání smysluplných dat nutné toto téma analyzovat podrobněji.

Tabulka kriminality byla rozšířena o položku „Drogová kriminalita“. V Broučkově publikaci tato kategorie chybí. Předpokládaným důvodem je rok vydání publikace (2003). V tuto dobu ještě nebyla tato problematika natolik rozšířená. Aktuality začala vietnamská drogová scéna nabývat až v posledních deseti letech, jak je vidět z grafu č. 5.¹⁴⁶

Graf č. 8 – Vývojové tendence negativních atributů spojovaných s VN v letech 2000-2013 (www.newtonmedia.cz)

---

¹⁴⁶ Mediální stereotypy nejčastěji připisované menšinám žijícím na území ČR. <http://www.newtonmedia.cz> [online]. 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/medialni-stereotypy-nejcasteji-pripisovane-narodnostnim/detail>

Tabulka č. 9 - Rozdělení kriminality podle statusu pachatel (a) – obět' (b)

	MF DNES	Blesk	Celkem
VN jako pachatelé (a)	75	16	91
VN jako obět' (b)	8	6	14
Nedefinováno	7	4	11

Tabulka č. 10 - Rozdělení kriminality Vietnamců (a) na jednotlivá subtémata

	MF DNES	Blesk	Celkem	Celkem % ¹⁴⁷
Konflikty mezi VN	0	1	1	0,5
Občanství, ilegální pobyty a falešné doklady	1	0	1	0,5
Podvody Vietnamců se státní správou, korupce	10	1	11	5,2
Podvody se značkovým zbožím	5	0	5	2,3
Vraždy, výtržnictví	10	5	15	7,0

¹⁴⁷V obou periodikách.

Ilegální přechody hranic	2	0	2	0,9
Drogová kriminalita	41	11	52	24,4
Okradení, podvedení, napadení a zavraždění VN	8	6	14	6,6
Jiné	13	2	15	7

Kriminalitě v souvislosti s Vietnamci se za rok 2014 věnovalo přesně 54,5% všech článků obsahujících klíčová slova. Zde můžeme citovat Van Dijka, který tvrdí že „*informování o menšinách je spojeno s problémy nebo ohrožováním dominantní kultury*“ (Van Dijk, 1987, str. 45). Zbýlých 45,5% se zabývalo ostatními tématy. Články na téma Vietnam a Vietnamsko – české vztahy se ve sledovaném vzorku objevovaly hned po Kriminalitě nejčastěji, proto budou následně taktéž roztržiděné do subtémat.

Tabulka č. 11 – Rozdělení tématu Vietnam podle subtémat

	MF DNES	Blesk	Celkem	Celkem %
Přírodní katastrofy, příroda, epidemie	0	0	0	0
Komunistický režim	0	0	0	0
Všední život	2	2	4	1,9
Vietnamská národní povaha	4	0	4	1,9
Ekonomika	0	0	0	0
Korupce	0	0	0	0
Kultura, historie, sport	10	0	10	4,7
Politika	7	0	7	3,3

Tabulka č. 12 – Rozdělení tématu Vietnamsko – české vztahy podle subtémat

	MF DNES	Blesk	Celkem	Celkem %
Ekonomika	2	0	2	0,9
Politika	6	0	6	2,8

Kultura a cestovní ruch	18	2	20	9,4
--------------------------------	----	---	----	-----

Jak je zde vidět, v rámci společenských a kulturních témat nebylo Vietnamcům v médiích věnováno mnoho prostoru. Výsledné číslo by se ještě výrazněji snížilo, pokud by byla tato témata opět rozdělená na články s hlavním a vedlejším kontextem. S ohledem na politické a společenské události roku 2014 jako byl otevřený konflikt mezi Čínou a Vietnamem kvůli střetu čínských a vietnamských lodí u Paracelských ostrovů nebo zmizení Malaysia Airlines 370 musíme brát také v potaz, že některé ze zpráv s touto tematikou musely být zařazené do sekce Vietnam, přestože to byly události aktuální a pro analýzu zobrazování společenského a kulturního života v českých tištěných médiích zcela nerelevantní. Opět se zde potvrzuje teoretické východisko Van Dijka, který označuje „*etnické menšiny také menšinami v tisku*“ (Van Dijk, 1987, str. 45).

3.3.3. Konotace

Jak už bylo výše zmíněno, přesné vymezení pojmů negativita, neutralita a pozitivita je vždy spekulativní záležitostí. Demonstrujme si tento jev na smyšleném článku s titulkem „*V roce 2013 klesla kriminalita Vietnamců v Karlovarském kraji o 3%*“. Pro kriminalistu nese tento článek pozitivní informace. Znamená totiž, že jsou cíle jeho práce úspěšně plněné a dostavují se kladné výsledky. Na běžného čtenáře novin však může zpráva působit negativním dojmem, protože nepřímo potvrzuje 1) přítomnost Vietnamců v Karlovarském kraji 2) fakt, že páchali nebo páchají trestnou činností. Toto je, mimo jiné, možné doložit také teorií o existenci různých typů publik, jak tvrdí Trampota.¹⁴⁸ Podle něho totiž „*Jedno zpravodajské sdělení může u představitelů různých sociálních skupin vyvolávat rozdílné významy*“.¹⁴⁹ Pro obraz konotace článků zaměřených na Vietnamce je proto nutné definovat chápání těchto pojmů samotným výzkumníkem. Předpokládaným jevem je však možné zkreslení výsledných dat a tím pádem i ne zcela objektivní vyhodnocení této kategorie.

Negativním jevem zde bude shledán jev nemorální. Podle Churchlandové jsou hranice mezi pojmy „morální“ a „nemorální“ obdobně vágní jako například hranice mezi pojmy „dům“ nebo „zelenina“ a „*proto je jeho přesné vymezení prakticky nemožné, ačkoli na modelových příkladech jeho obsahu se shodnout můžeme*“.¹⁵⁰ Dále definuje morální hodnoty jako takové, které „*nás*

148 TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, str. 127.

149 Tamtéž, str. 134.

150 CHURCHLANDOVÁ, Patricia S. *Mozek a důvěra: aneb Co nám neurověda říká o morálce*. 1. vyd. Praha 5: dybbuk, 2015.

*motivují ke společnému řešení problémů, které jsou potenciálním zdrojem utrpení a nestability a mohou tak představovat hrozbu pro přežití“.*¹⁵¹ Pro tento výzkum tedy bude chápán pojem „nemorální“ (a současně i „negativní“) jako opak právě definovaných morálních hodnot, tedy vše, co bude problémem hodným kolektivního řešení jedinců ve společnosti. Imaginární článek by byl tedy zakódován jako „negativní“, protože ačkoli pokles kriminality o 3% je jevem pozitivním, nevylučuje (možná dokonce potvrzuje) skutečnost existence kriminality Vietnamců, jež je nepochybně společenským problémem velmi výrazným.

Jak již bylo zjištěno, vyskytlo se větší množství článků, které zmiňují Vietnamce ve vedlejších kontextu. Tento vedlejší kontext může tvořit odstavec, ale i pouhá věta. V těchto případech bude posuzována konotace odstavce/věty/promluvy.

Tabulka č. 13 – Analýza článků podle konotace

	MF DNES	MF DNES %	Blesk	Blesk %
Negativní	105	58,3	21	63,6
Neutrální	59	32,8	11	33,4
Pozitivní	16	8,9	1	3
Celkem	180	100	33	100

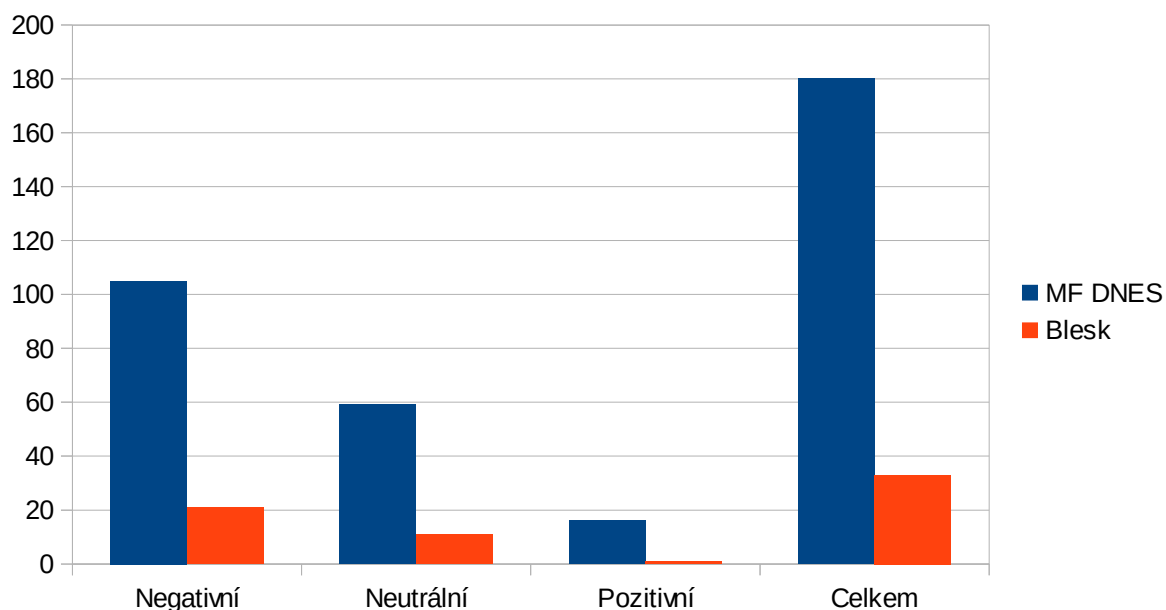
Tabulka č. 14 – Analýza článků podle konotace - celkem

	Celkem oba	Celkem %
Negativní	126	59,2
Neutrální	70	32,8
Pozitivní	17	8

Graf č. 9 – Rozdělení článků podle konotace

---

151 Tamtéž.

Skoro 60% článků z celého zkoumaného souboru jednotek tvoří články s negativním obsahem o vietnamské menšině. Toto předběžné konstatování výsledku výzkumu potvrzuje teoretické východisko Sedlákové, že „*informování* (o menšinách v médiích, pozn.) *v nadpoloviční většině případu souvisí s negativními událostmi*“.¹⁵²

3.3.4. Lokalita

Tabulka č. 15 – Analýza článků podle lokality

	MF DNES	MF DNES %	Blesk	Blesk %
Praha	23	12,8	18	56,5
Brno	5	2,8	1	3
Ostrava	2	1,1	0	0
Pohraniční města¹⁵³	95	52,8	7	21,2
Jiné	43	23,9	7	21,2
Neuvedeno	12	6,7	0	0

152 SEDLÁKOVÁ, Renáta. Mediální rutiny zobrazování Romů ve zpravodajství a nový rasismus. In: <http://www.mezikulturalni-dialog-2011.cz> [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://www.mezikulturalni-dialog-2011.cz/sites/mezikulturalni-dialog-2011.cz/files/download/Sedlakova-Medialni_rutiny.pdf

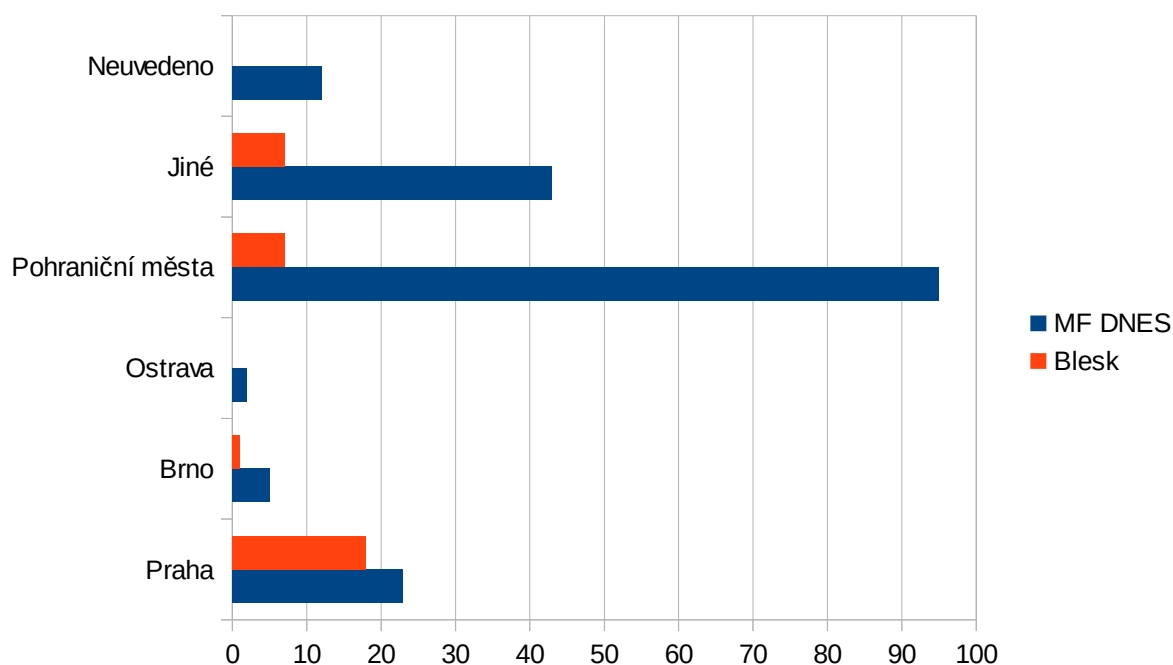
153 Pohraničními městy chápeme města, která patří do „*souboru okresů při státní hranici ČR*“ (HAMPL, 2000, str. 241-254). Patří sem okresy: Cheb, Sokolov, Karlovy Vary, Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Děčín, Česká Lípa, Liberec, Jablonec n. Nisou, Semily, Trutnov, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Šumperk, Jeseník, Bruntál, Opava, Karviná, Frýdek-Místek, Vsetín, Zlín, Uherské Hradiště, Hodonín, Břeclav, Znojmo, Jindřichův Hradec, České Budějovice, Český Krumlov, Prachatice, Klatovy, Domažlice, Tachov.

Tabulka č. 16 – Analýza článků podle lokality – celkem

	Celkem oba	Celkem %
Praha	41	19,2
Brno	6	2,8
Ostrava	2	0,9
Pohraniční města	102	47,9
Jiné	50	23,5
Neuvedeno	12	5,6

Nejvíce se o Vietnamcích píše v pohraničních oblastech a ve velkých městech. Důvod je následující – tyto části České republiky patří k prvním místům, kam vietnamští imigranti v druhé polovině dvacátého století převážně mířili a kde se někteří následně usadili. Velká města a hraniční přechody byly centrem pozornosti příchozích Vietnamců kvůli koncentraci majetnější klientely, tudíž také místem s vyšším ekonomickým potenciálem. Při samotné analýze článků zmiňujících pohraniční města bylo zjištěno, že se některé konkrétní lokality objevují velmi frekventovaně. Jednalo se především o města spadající pod Karlovarský, Liberecký a Zlínský kraj.

Graf č. 10 – Rozdělení článků podle lokality

Tabulka č. 17 – Nejčastěji zmiňované lokality z pohraničních okresů

	Celkem oba deníky	Celkem %
--	-------------------	----------

Kraj Karlovarský	37	17,4
Kraj Liberecký	7	3,3
Kraj Zlínský	6	2,8
Dohromady	50	23,5

Téměř čtvrtinu všech zkoumaných jednotek tvoří zprávy/články pouze z těchto tří krajů. Můžeme konstatovat, proč tomu tak je. Podle ČSÚ „*tvoří cizinci nejvyšší podíl v Praze, dále pak v Karlovarském, Středočeském a Plzeňském kraji.*“¹⁵⁴ Teoretická část práce zmiňovala výhodnou spolupráci Vietnamu se státy bývalého socialistického bloku. Po zániku NDR bylo mnoho pracovních smluv (tím pádem také pracovních pobytů) Vietnamců v Německu ukončeno a ti byli nuceni emigrovat jinam.¹⁵⁵ Podíváme-li se na statistické údaje Policie ČR, oblast při severozápadních hranicích České republiky s Německem patří mezi lokality s nejvyšším výskytem kriminality u nás. Tyto skutečnosti potvrzují hypotézy výzkumu a spadají do logických souvislostí – o Vietnamcích je informováno nejčastěji ve velkých městech a pohraničních oblastech – v pohraničních oblastech je dlouhodobě evidováno nejvíce trestných činů – o Vietnamcích se píše nejčastěji v souvislosti s drogovou kriminalitou a trestnou činností.

Obrázek č. 1 – Registrovaná kriminalita v ČR v roce 2013 (na 1 000 obyvatel) (zdroj: Policie ČR)

[cit. 2015-04-14]. Dostupné z:

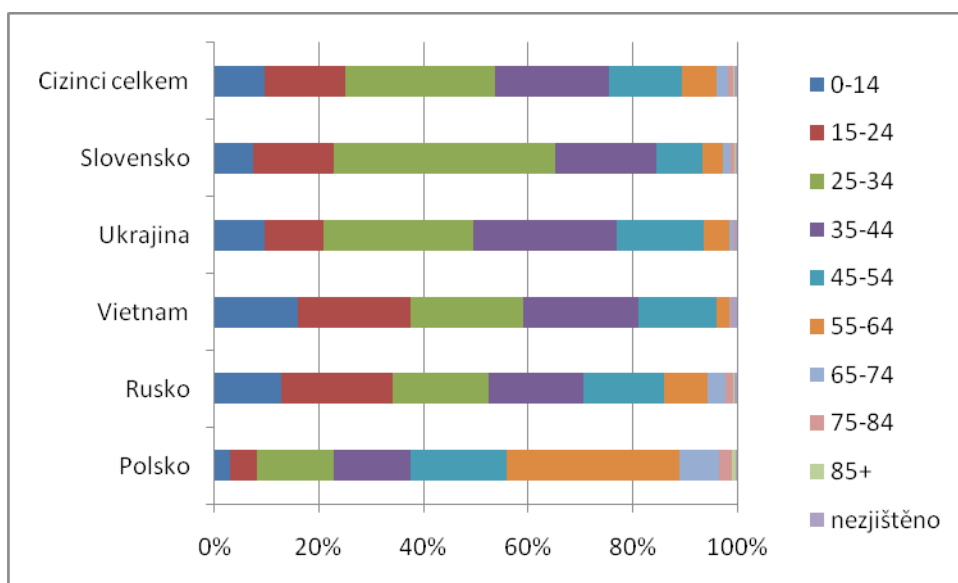
http://is.muni.cz/el/1423/podzim2006/SPP416/um/2646404/adaptace_vietnamskeho_etnika_v_CR.pdf

3.3.5. Věk

Analýza věku zmiňované menšiny se ukázala být nejobtížnější a nejhůře uchopitelnou. Věk jedince figurujícího ve sdělení totiž nebyl ve většině případech vůbec zmíněn. Celkem byl věk konstatován ve třiceti článcích z obou periodik, dvacet pět jich mělo spojitost s kriminalitou. Poněvadž z důvodu časté absence sledované proměnné není možná analýza celého výzkumného vzorku, bylo rozhodnuto následovně – do tabulky bude zařazena každá věková kategorie, která se v celém sledovaném souboru vyskytne. Výsledné údaje by měly korespondovat s obrázkem č. 2 – statistikou cizinců v ČR podle věkových skupin (k roku 2011). Podle něho se na území České republiky v roce 2011 vyskytovalo nejvíce Vietnamců ve věkové kategorii 15 – 24, 25 – 34 nebo 35 – 44 let.

Graf č. 11 – Cizinci v ČR podle věkových skupin (2011) (zdroj: ČSÚ)

Tabulka č. 18 – Analýza článků podle věku

Věková kategorie	Četnost výskytu ve článcích
0-14	1 x
15-24	8 x

25-34	19 x
35-44	6 x
45-54	7 x
55-64	2 x
64-výš	0 x

3.3.6. Rozsah

U zkoumání rozsahu článků se naskytují dvě možnosti. Lze si určit měřený obsah, mediální sdělení měřit fyzicky a výsledné hodnoty uvést v cm² nebo měřit rozsah článku na jeho znaky. Zde byla zvolena druhá varianta, protože vzhledem k tomu, že jsou vybraná periodika deníky, ukázalo se být velmi obtížné a časově neefektivní shromáždit všechny výtisky za celý rok 2014. Tato část práce měří rozsah zkoumaných článků o Vietnamcích, tím pádem také prostor, který je jim (zprávám o nich) v novinách věnován.

Nelze analyzovat celý vybraný soubor jednotek. Sledujeme takovou proměnnou, která stoprocentně závisí na kontextu zprávy. Není možné počítat rozsah jednotky s vedlejším kontextem, protože to může být například i rozhovor s podnikatelem, který v rámci interview zmíní svůj názor na rozdíly mezi českým a vietnamským podnikáním. Výběrový soubor bude proto opět zkonkretizován a v potaz zde budou brány pouze články s Vietnamci v hlavním kontextu. Jak bylo výše zjištěno, počet těchto článků činí dohromady 90.

Je důležité definovat si, co znamená „krátká“ a „dlouhá“ zpráva. Teoretická východiska sice zmiňují charakteristiku „zprávy v základní podobě“ a „rozšířené zprávy“¹⁵⁶, nikoli však předpokládaný počet znaků, který by jednotlivá zpráva měla průměrně obsahovat. Takové vymezení by bylo v praxi nesmyslné a zbytečné. Pro tuto chvíli je však zapotřebí stanovit si číslo x , které bude stěžejním bodem při rozdělování článků do jednotlivých kategorií (a)¹⁵⁷ a (b).¹⁵⁸

X bylo vypočítáno následně: Z celého výběrového souboru bylo vyčleněno 10 náhodných článků za pomoci klíčových slov. Klíčové slovo v MF DNES bylo „*Krátce*“, v Blesku pak „*Bleskem*“. Počet znaků z těchto zpráv bylo sečteno a následně vyděleno počtem článků. Vypočítali jsme aritmetický průměr počtu znaků v jednom článku, který sám deník definuje jako krátkou zprávu. Následně jsme získali číslo X , kdy platí že: krátké články < X < dlouhé články.

156Např. Jílek (2009), str. 72-73 nebo Bečka (1986), str. 87-167

157Kategorie „krátkých zpráv“.

158Kategorie „dlouhých zpráv“.

Tabulka č. 19 – Aritmetický průměr počtu znaků v krátkém článku

MF DNES	Počet znaků
Krátce 1	375
Krátce 2	581
Krátce 3	565
Krátce 4	257
Krátce 5	709
BLESK	
Bleskem 1	174
Bleskem 2	178
Bleskem 3	178
Bleskem 4	201
Bleskem 5	153
CELKEM	3371 / 10
Průměr	337¹⁵⁹

Průměr znaků v „krátkém“ článku činí 337 znaků/článek. Následně jsou jednotky rozříděny podle počtu znaků jednotlivých článků na dvě podkategorie: (a) = krátké, (b) = dlouhé.

Tabulka č. 20 - Analýza článků podle rozsahu

	MF DNES	MF DNES %	Blesk	Blesk %
Počet znaků < 337 (a)	11	15,3	8	44,4
Počet znaků > 337 (b)	61	84,7	10	55,6

Tabulka č. 21 – Analýza článků podle rozsahu - celkem

	Oba celkem	Celkem %
Počet znaků < 337 (a)	19	21,1
Počet znaků > 337 (b)	71	78,9

Poměr mezi krátkými a dlouhými články v MF DNES je výrazně vyšší, než je tomu v Blesku. Zatímto v MF Dnes převládají delší obsahy (mohou to být například rozšířené zprávy, mozaikové zprávy, interview, reportáže, atd.), v Blesku je to téměř vyrovnané. Důvod je

¹⁵⁹Zaokrouhloeno na celé číslo.

jednoduchý – tkví v samotné charakteristice zkoumaných médií. Blesk je typickým představitelem české bulvární žurnalistiky Webová stránka www.rocenkavydavatelu.cz ho charakterizuje jako „bulvární deník obsahující každý den čerstvé informace ze společnosti a sportu, zábavu i TV program“. ¹⁶⁰ Hvížd'ala konstatuje: „Bulvární noviny se vyznačují velkými titulky a kresbami či fotografiemi a krátkými články“. ¹⁶¹ Pokud bychom se na analýzu podívali podrobněji, zjistili bychom, že ačkoli je zakódováno 10 článků z Blesku jako „dlouhé“, pouhý 1 článek z deseti přesáhl hodnotu 1 000 znaků. Odpovídá to tedy Hvížd'alově definici bulvárního tisku.

Protože je k dispozici téměř 5x více článků z MF DNES, silně převládají vzorky zakódované jako „dlouhé“, které dohromady tvoří 78,9% zkoumaného obsahu.

3.3.7 Označení

Tabulka č. 22 – Analýza článků podle označení v titulku

	MF DNES	Blesk	Celkem	Celkem %
Celé jméno	1	0	1	0,5
Etnonym¹⁶²	19	0	19	8,9
Rasová příslušnost¹⁶³	1	0	1	0,5
Označení 1¹⁶⁴	5	0	5	2,3
Označení 2¹⁶⁵	11	2	13	6,1
Jiné	14	0	14	6,6
Neuvedeno	129	31	160	75,1

Tabulka č. 23 – Analýza článků podle označení v obsahu¹⁶⁶

	MF DNES	Blesk	Celkem	Celkem %

¹⁶⁰Detail vydavatele. <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz> [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z:

<http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2010/index.php?akce=det&detail=14874>

¹⁶¹ HVÍŽD'ALA, Karel. *Mardata: vzpoury v žurnalistice : dějiny rozhovoru a další texty o médiích 2006-2011*. Vyd. 1.

Praha: Portál, 2011, str. 80.

¹⁶²Označení etnika (Vietnavec, Vietnamka) a jiná spojení slov (vietnamské děti)

¹⁶³Označení spojené s rasou (Asiat, Asiatka)

¹⁶⁴Označení spojené s podnikáním (trhovec, stánkač, podnikatel, prodavač ve večerce, ...)

¹⁶⁵Označení spojené s kriminální činností (dealer, pašerák, člen gangu,...)

¹⁶⁶V případě, že se ve článku objeví víc označení, zakódujeme pouze to první.

Celé jméno	16	2	18	8,5
Etnonymum	118	21	139	65,3
Rasová příslušnost	2	1	3	1,4
Označení 1	14	6	20	9,4
Označení 2	4	1	5	2,3
Jiné	7	0	7	3,3
Neuvedeno	19	2	21	9,9

Novináři v drtivé většině (75,1%) nepoužili označení vietnamské osoby v titulku článku. Pokud byl hlavní aktér článku konkretizován v nadpisu, ve většině případech to bylo pomocí použití etnonyma – Vietnamec, Vietnamka, Vietnamci. Dále bylo velmi často používáno označení zařazené do kategorie „Jiné“. Sem spadá například jednoduchá pojmenování typu muž, žena, osoba.

V samotných člancích se nejčastěji (65,3%) vyskytuje etnonymum nebo celé jméno (8,5%). Zde se, podle Broučka, rýsuje podstatný rozdíl mezi mediální prezentací české majority a vietnamské minority (Brouček, 2003, str. 131). Čech, podezřelý ze spáchání trestného činu, bývá podstatně méně označován celým jménem a skoro nikdy etnonymem Čech.

3.4. Shrnutí dat

Na začátku praktické části bylo položeno šest výzkumných otázek. Následně jsme stanovili šest hypotéz vycházejících z teoretických východisek zkušenějších autorů. V následující kapitole budou shrnuta a okomentována všechna zjištěná data z obsahové analýzy článků vyskytujících se v MF DNES a Blesku v roce 2014.

	Výzkumná otázka		Hypotéza
1.	Jaká jsou témata, ve kterých se Vietnamci nejčastěji vyskytují?	H 1	Vietnamci jsou nejčastěji zmiňováni v souvislosti s kriminalitou.
2.	Jsou zprávy, ve kterých se Vietnamci vyskytují, spíše pozitivně či negativně konotovány?	H 2	Zprávy, které se týkají Vietnamců, jsou z větší části negativní.
3.	V souvislosti s jakými lokalitami se o Vietnamcích nejčastěji píše?	H 3	O Vietnamcích se nejvíce píše v souvislosti s pohraničními oblastmi a velkými městy.
4.	O jaké věkové kategorii Vietnamců se nejčastěji píše?	H 4	Nejvíce se píše o Vietnamcích ve věkové kategorii 15 – 44 let.

5.	Jak velký prostor je věnován společenskému a kulturnímu životu Vietnamců?	H 5	Společenský a kulturní život Vietnamců je v zmiňován pouze okrajově.
6.	Jak jsou Vietnamci nejčastěji v médiích označováni?	H 6	Vietnamci jsou většinou označováni celým jménem, etnonymem nebo rasovou příslušností.

Všechny hypotézy byly verifikovány. Z výzkumu tedy vyplývá, že v roce 2014 zkoumané deníky zmiňovaly Vietnamce především ve vedlejších kontextu zprávy. V MF Dnes se většina sledovaných článků objevila v regionálních mutacích, Blesk těmto článkům věnoval prostor především v celostátním vydání.

Nejvíce se o Vietnamcích psalo v souvislosti s kriminální činností. Zmínka o padělání značkového zboží byla zaznamenána pouze ve dvou zprávách. Tato skutečnost koresponduje s doloženým grafem č. 6, který znázorňuje klesavou tendenci spojovat Vietnamce se stereotypem padělatelů značkového sortimentu. Rozmach drogové kriminality v této komunitě zapříčinil zvýšený zájem novinářů o tuto oblast, proto se článků týkajících se výroby, distribuce či prodeje omamných látek, objevilo v celém zkoumaném vzorku 24,4 %. S ohledem na fakt, že celková kriminalita (ať už pachatelů či obětí TČ) činila 54,5 % ze všech sledovaných článků, je toto číslo velmi výrazné a rozhodně nezanedbatelné. Četnost takovýchto článků může posilovat stereotyp, že Vietnamci vyrábějí drogy a živí se jejich prodejem.

Absence článků ze společenského, kulturního či ekonomického života Vietnamců napomáhá k udržování těchto stereotypů. Zprávy z problematických oblastí jako je Karlovarský, Liberecký, Ústecký či Plzeňský kraj, které se v těchto médiích vyskytují nejhojněji, mohou posilovat stereotypy o „špatném chování“ Vietnamců, protože tyto kraje patří dlouhodobě k oblastem s nejvyšším počtem TČ za rok. Pohraničí je obecně v povědomí společnosti spojováno s kriminální činností. Důvodem může být například majetná klientela z Německa či Polska, proto je zde také nejčastější výskyt nezákonných aktivit, kromě drog se může jednat také o prostituci, pašování a jiné.

Stejně tak může nepřímo působit skutečnost, že je v denících poskytnut minimální prostor pro zprávy společenského, kulturního či ekonomického charakteru. Pokud nemají čtenáři šanci nahlédnout do (obecně jakékoli) problematiky objektivně a spravedlivě z obou stran, nelze pak ani vyvážit její pozitiva a negativa.

59,2 % článků z obou deníků bylo konotováno negativně. Potvrzují se zde východiska mnoha citovaných autorů, např. van Dijka, Sedlákové, Trampoty, Broučka i ostatních. Toto však souvisí především s teoriemi o zobrazování minorit v mediální realitě, nemůžeme tedy konstatovat, že

pouze o Vietnamcích je psáno převážně negativně. Toto břemeno musí akceptovat příslušník jakékoli menšiny žijící na území hostícího státu.

Věk Vietnamců není pro média nikterak důležitý. Mnohem větší pozornost kladou novináři na označování objektu. Celých 65,3 % článků označuje Vietnamce etnonymem, což by mohlo nepřímou konotovat nesprávný závěr o tom, že kriminální čin nespáchal „muž“, nýbrž „muž vietnamského původu“. Druhým nejčtenějším označením Vietnamců bylo označení, které mělo souvislost s podnikáním nebo živností. Často se objevovaly články nazývající Vietnamce jako „trhovce“, „stánkaře“, „prodavače“. Tato skutečnost je důkazem mediální projekce dalšího ustáleného stereotypu o vietnamské komunitě, který stále patří (díky historickému pozadí), mezi ty první a nejvíce zakořeněné.

Pouze jeden článek z celého výběrového souboru vyobrazoval fenomén „inteligentních vietnamských dětí“. Jednalo se o článek z Blesku s názvem „*Objeví lék na rakovinu?*“¹⁶⁷ V ostatních případech nebyly zaznamenány články zdůrazňující studijní schopnosti vietnamských dětí a mládeže. Mezi lidmi však tento stereotyp stále přetrvává, ačkoli podle ČSÚ byl v akademickém roce 2007/2008 celkový počet cizinců studujících vysoké školy v České republice 8 %. Pouhých 626 osob (tzn. 2 %) z nich byli Vietnamci.¹⁶⁸

4. ZÁVĚR

Čtenář, divák nebo poslouchač, který nemá možnost osobně nahlédnout do soukromého života Vietnamců a je odkázán pouze na zdvořilostní komunikaci nebo vyprávění přátel, vnímá mediální obsahy týkající se tohoto etnika jako prezentaci „těch druhých“. Nelze však bezvýhradně tvrdit, že jsou média přímo viníky obrazu Vietnamců v české společnosti. Každý člověk má možnost, kromě percepce „vybraných“ mediálních obsahů, také percepce světa okolo sebe. Mediální sdělení nás mají především *informovat* o dění kolem, konstatovat, definovat. Při přijímání mediálních obsahů bychom si měli být vědomi toho, že existují určité a neměnné mechanismy, které mohou nezáměrně působit na naše podprahové vnímání a ovlivnit tak některé soudy a úsudky. Média, ať už výběrem svých obsahů, jejich prezentací, fotografiemi či jinými způsoby, mohou posilovat některé ustálené stereotypy, které vznikly přímo ve společnosti nedostatkem informací. Tyto informace posléze hledáme opět paradoxně v těchto mediálních sděleních.

Práce *Stereotypy týkající se Vietnamců v českých tištěných médiích* měla za úkol objasnit

---

167 Blesk: *Objeví lék na rakovinu?* 18.8.2014, str. 6.

168 Cizinci: Vzdělávání - Popis aktuálního vývoje. www.czso.cz [online]. 2014 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/ciz_vzdelavani-popis_aktualniho_vyvoje

princip znázorňování vietnamské menšiny ve dvou nejčtenějších českých denících. Potvrdila hypotézu, že média mají sklon prezentovat určité skupiny obyvatel v ustáleném světle. Více se zaměřují na negativní události, což může vyvolávat určitou sociální konstrukci reality. Ovšem na druhou stranu, právě *proto*, že je jejich povinností objektivně informovat publikum o dění ve světě, nelze tyto informace v žádném případě ignorovat. Z ekonomických důvodů je také pochopitelné, že není možné věnovat každé národnostní menšině žijící v ČR dostačující (chápejme stejně vyvážený) prostor. Nelze proto konstatovat, zda by byly některé stereotypní obrazy Vietnamců potlačeny, kdyby se více psalo o ostatních aspektech života této komunity. Z toho vyplývá, že jediným východiskem, jak si vytvořit vlastní objektivní stanovisko na tuto národnostní menšinu, je snaha o pomoc při jejich začleňování do české společnosti a především snaha poznat „trhovce“ a „stánkaře“ jako konkrétní osobnosti a rovnocenné spoluobčany sdílené země.

5. SEZNAM ZDROJŮ

SEZNAM LITERATURY

BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2004, 170 s. Bod (Dokořán). ISBN 9788073633592.

BERELSON, B. - SALTER, P. 1946 cit. podle JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. 2009. *Masová média*. Praha: Portál s.r.o., 416 s. ISBN: 978-80-7367-466-3

BERGER, Peter L a Thomas **LUCKMANN**. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, 214 s. ISBN 80-85959-46-1.

BITRICH, Tomáš a Jan **PALEČEK**. Jak se v českém tisku diskriminuje, když se píše o zaměstnávání cizinců?. In: KRÍŽKOVÁ, Martina. *Cizinci, našinci a média: mediální analýzy*. Praha: Multikulturální centrum ve spolupráci s UNHCR, 2007, s. 79-86. ISBN 978-80-239-8475-0. Dostupné z: http://www.mkc.cz/uploaded/download/Cizinci_nasinci_a_media.pdf

BROUČEK, Stanislav. *Český pohled na Vietnamce: (mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2003, 478 s., [8] s. barev. obr. příl. Imigrace,

adaptace, majorita. ISBN 80-85010-46-1.

CHURCHLANDOVÁ, Patricia S. *Mozek a důvěra: aneb Co nám neurověda říká o morálce*. 1. vyd. Praha 5: dybbuk, 2015. ISBN 978-80-7438-115-7

HAMPL, Martin. Pohraniční regiony České republiky: současné tendence rozvojové diferenciaci. In: JEŘÁBEK, Milan, Jaroslav DOKOUPIL a Tomáš HAVLÍČEK. *České pohraničí: bariéra nebo prostor zprostředkování?*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2004, s. 241-254. ISBN 8020010513.

HARTL, Pavel a Helena **HARTLOVÁ**. *Psychologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 774 s. ISBN 80-7178-303-x.

HVÍŽDALA, Karel. *Mardata: vzpoury v žurnalistice : dějiny rozhovoru a další texty o médiích 2006-2011*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 263 s. ISBN 978-80-7367-851-7

HOUBLER, Thomas a Dorothy **HOUBLER**. *Konfucianismus*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997, 129 s. Světová náboženství (NLN, Lidové noviny). ISBN 80-7106-190-5

GEIST, Bohumil. *Psychologický slovník*. 2. vyd. Praha: Vodnář, 2000, 425 s. ISBN 80-86226-07-7

JIRÁK, Jan a Barbara **KÖPPLOVÁ**. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 413 s. ISBN 978-80-7367-466-3

KOCOUREK, Jan. Vietnamci v ČR. In: LEONTIYEV, Yana. *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů: (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, s. 46-62. ISBN 80-7330-098-2

KOCOUREK, Jan. Vietnamci v České republice: V čem se vietnamské chování liší od našeho?. In: ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, s. 99-105. ISBN 80-7178-648-9

KOSEK, Jan. *Právo (n)a předsudek: historické, filozofické, sociálně psychologické, kulturní a právní souvislosti stereotypů a předsudků*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2011, 351 s. Bod. ISBN 9788073633127.

KOŠŤÁLOVÁ, Petra. *Stereotypní obrazy a etnické mýty: kulturní identita Arménie*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, 315 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 79. ISBN 9788074190933.

LHOŤAN, Lukáš. *Rozmanitostí proti předsudkům: Romové, Vietnamci, Muslimové a Ukrajinci v České republice*. 1. vyd. V Pstruži: Lukáš Lhoťan, 2012, 59 s. ISBN 978-80-904932-2-3

MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha. Muzeum hlavního města Prahy. 2010. První vydání, 48 stran, ISBN: 978-80-85394-72-6

NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, Alice. *Ti druzí sportovci: mediální stereotypizace a rámcování handicapovaných v tisku v letech 1948-2008*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2012, 175 s. ISBN 978-80-246-2038-1

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-717-8926-7.

SCHERER, Helmut. Úvod do metody obsahové analýzy. In: SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, s. 29-51. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 8024608278.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, 539 s., [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SZCZEPANIKOVÁ, Alice. "Zatím s nimi nejsou problémy": Mediální obraz azylantů a jejich integrace do české společnosti. In: KŘÍŽKOVÁ, Martina. *Cizinci, našinci a média: mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum ve spolupráci s UNHCR, 2007, s. 37-48. ISBN 978-80-239-8475-0. Dostupné z: http://www.mkc.cz/uploaded/download/Cizinci_nasinci_a_media.pdf

TOMÁŠKOVÁ, Petra. Právní rámec problematiky migrantů a menšin. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001, s.31–38. ISBN 80-7178-648-9.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 80-7367-096-8.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina **VOJTĚCHOVSKÁ**. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4

WEINEROVÁ, Renata. *Romové a stereotypy: výzkum stereotypizace Romů v Ústeckém kraji*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014, 90 s. ISBN 978-80-246-2632-1

WIMMER, R. D a DOMINICK, J. R. Mass Media Research. 2006, cit.dle TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

BROUČEK, Stanislav. Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR. In: <http://is.muni.cz> [online]. 2003 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1423/podzim2006/SPP416/um/2646404/adaptace_vietnamskeho_etnika_v_CR.pdf

Cizinci v ČR: Vietnamci u nás zakořenili. In: www.czso.cz [online]. 2012 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/cizinci_v_cr_vietnamci_u_nas_zakorenili20120214

Cizinci: Vzdělávání - Popis aktuálního vývoje. www.czso.cz [online]. 2014 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/ciz_vzdelavani-popis_aktualniho_vyvoje

Detail vydavatele. <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz> [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2010/index.php?akce=det&detail=14874>

<http://www.inkluzivniskola.cz> [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>

Informace k novému zákonu o státním občanství ČR. MINISTERSTVO VNITRA. www.mvcr.cz [online]. 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-novemu-zakonu-o-statnim-obcanstvi-cr.aspx>

JIRÁK, Jan. O stereotypch v médiích aneb Svět, který vidí média. In: <http://clanky.rvp.cz> [online]. 2005 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/284/O-STEREOTYPECH-V-MEDIICH-ANEB-SVET-KTERY-VIDI-MEDIA.html/>

JIŘIČKA, Jan. Česko má nové oficiální národnostní menšiny. Vietnamce a Bělorusy. zpravy.idnes.cz [online]. 2013 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vietnamci-oficialni-narodnostni-mensinou-fiq-/domaci.aspx?c=A130703_133019_domaci_jj

KLVAČOVÁ, Petra a Tomáš BITRICH. Jak se (ne)píše o cizincích. In: <http://aa.ecn.cz> [online]. 2003 [cit. 2015-03-20]. Str. 13. Dostupné z: http://aa.ecn.cz/img_upload/bacca6403f52f8f0f60667687afefbf5/Jak_se__ne_pise_o_cizincich_2003.pdf

Kolektiv autorů. Mezikulturní komunikace. In: . www.connectasia.cz [online]. [cit. 2015-03-20].
Dostupné z: http://connectasia.cz/repo/program_3.pdf

Národnostní menšiny. In: www.vlada.cz [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z:
<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

MAREŠOVÁ, Alena. *Analýza trendů kriminality v roce 2013* [online]. 2014 [cit. 2015-03-21].
ISBN 978-80-7338-142-4. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/417.pdf>

Masmédia a zobrazování cizinců a menšin. In: <http://www.czechkid.cz> [online]. 2007, 2007 [cit. 2015-03-19].
Dostupné z: <http://www.czechkid.cz/si1330.html>

Mediální stereotypy nejčastěji připisované menšinám žijícím na území ČR.
<http://www.newtonmedia.cz> [online]. 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z:
<http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/medialni-stereotypy-nejcasteji-pripisovane-narodnostnim/detail>

NEJEZCHLEBA, Martin. Vietnamští přistěhovalci v Česku a Německu: "Banánové děti" v
postsocialistickém ráji. <http://www.goethe.de> [online]. 2009 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z:
<http://www.goethe.de/ins/cz/pra/kul/duc/kul/vie/cs5369523.htm>

NĚMEC, Miroslav. Mafie a zločinecké gangy. 2004, cit.dle PECHOVÁ, Eva. Migrace z Vietnamu
do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování. In:
[Http://lastradainternational.org](http://lastradainternational.org) [online]. 2007 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z:
<http://lastradainternational.org/lsidocs/Migration%20from%20Vietnam%20to%20the%20Czech%20Republic%20in%20the%20Context%20of%20Human%20Trafficking%20and%20Exploitation%281%29.pdf>

NGUYEN JIRÁSKOVÁ, Duong. Dvojí život banánových dětí. In: blog.aktualne.cz [online]. 2008
[cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/nguyen-thi-thuy-duong.php?itemid=2602>

PECHOVÁ, Eva. Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s
lidmi a vykořisťování. In: [Http://lastradainternational.org](http://lastradainternational.org) [online]. 2007 [cit. 2015-03-21].
Dostupné z: <http://lastradainternational.org/lsidocs/Migration%20from%20Vietnam%20to%20the%20Czech%20Republic%20in%20the%20Context%20of%20Human%20Trafficking%20and%20Exploitation%281%29.pdf>

Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011. <https://www.czso.cz> [online]. 2011 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/sldb/predbezne_vysledky_scitani_lidu_domu_a_bytu_2011

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Mediální rutiny zobrazování Romů ve zpravodajství a nový rasismus. In: <http://www.mezikulturalni-dialog-2011.cz> [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://www.mezikulturalni-dialog-2011.cz/sites/mezikulturalni-dialog-2011.cz/files/download/Sedlakova-Medialni_rutiny.pdf

VAN DIJK, Teun A. Mediating racism: The role of the media in the reproduction of racism. In: WODAK, Ruth. *Language, power, and ideology: studies in political discourse*. Philadelphia: J. Benjamins, 1989, s. 28. Critical theory, v. 7. ISBN 9789027286055. Dostupné z: <http://www.discourses.org/OldArticles/Mediating%20Racism.pdf>

VLACHOVÁ, Klára, Blanka ŘEHÁKOVÁ. Národ, národní identita a národní hrdost v Evropě. In: VLACHOVÁ, Klára a Blanka ŘEHÁKOVÁ. *Národ, národní identita a národní hrdost v Evropě* [online]. 2004 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/d2fe757af6ca935d6d1d996e3349242406475ee0_534_416vlach19.pdf

www.mvz.cz [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/vietnam/

<http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/politika/vietnamci-pomuzou-u-nas-v-boji-s-kriminalitou-vietnamcu/>

<http://www.median.cz> [online]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.median.cz/docs/MP_2014_zprava.pdf

<http://www.newtonmedia.cz/cs/o-nas/profil-spolecnosti>

Zákon o zaměstnanosti. In: 435/2004 Sb. 2004. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zoz_-_22._1._2015.pdf
Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky. In: <http://www.cizinci.cz> [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.cizinci.cz/index.php/koncepce>

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2010. MINISTERSTVO VNITRA. In: www.mvcr.cz [online]. 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/iii-zprava2010-pdf.aspx

CITOVANÉ DENÍKY

Mladá Fronta DNES: *Vietnamské Vánoce? Stejně jako ty české.* 20.12.2014, str. 2.

Mladá Fronta DNES: *Častolovický zámek dnes otvírá sezonu ve svátečním a s jeleny.* 24.4. 2014,

str. 2.

Mladá Fronta DNES: *Naděje příbuzných jsou pryč. Nikdo z letadla nepřežil.* 25. 3. 2014, str. 12.

Mladá Fronta DNES: *V zoo vzniká divočejší Afrika. Se lvy, mambou i medojedem,* 24.2. 2014, str. 5.

Mladá Fronta DNES: *Miss Leová chce chránit nosorožce,* 4.7. 2014, str. 3.

Mladá Fronta DNES: *Večerku opouštím, jdu k filmu, říká za mladé Vietnamce Dužan.* 5.3. 2014, str. 5.

Mladá Fronta DNES: *České banky lákají Vietnamce, ať si u nich založí účet.* 4.8. 2014, str. 1.

Blesk: *Objeví lék na rakovinu?* 18.8.2014, str. 6.

6. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Graf č. 1.....	8
Graf č. 2.....	10
Graf č. 3, 4.....	20
Graf č. 5.....	29
Graf č. 6.....	38
Graf č. 7.....	39
Graf č. 8.....	41
Graf č. 9.....	45
Graf č. 10.....	47
Graf č. 11.....	49
Obrázek č. 1.....	45

Tabulka č. 1, 2.....	19
Tabulka č. 3, 4.....	37
Tabulka č. 5, 6.....	39
Tabulka č. 7, 8.....	40
Tabulka č. 9, 10.....	42
Tabulka č. 11, 12.....	43
Tabulka č. 13, 14.....	45
Tabulka č. 15, 16.....	46
Tabulka č. 17.....	47
Tabulka č. 18.....	49
Tabulka č. 19.....	50
Tabulka č. 20, 21.....	51
Tabulka č. 22, 23.....	52